

SINAMBUN TIRERU YIRUSE

Sinambu Tireru Yiruse te, Isireliban ban te ta bõnu kua yirun gariya ta m̀. Waati ye s̃õ, Gusunõn s̃õm̃õ Eliseewa u Isireliban sinambu kir̃õ kua ben mem̃ ñõ sarirun s̃õ.

Ta sun s̃õm̃õ nge m̃e yiber̃eba ba na Asirin di ba Isireliba gura ba ka da ben tem̃õ. Ma ben banda ñõru kua, ma n tie Yudabagiru. Adama w̃õõ wunaa teeru ka w̃akura ñõbun biru, Babilonin sina boko u na u Yudaba w̃ari. Ma u Gusunõn s̃ã yerun yãnu gura kpuro ma u Yudaban sinambu gabu ka maa Yudaba gabu mw̃era u ka da win tem̃õ Babiloniõ. Saa yera Yudaban tiin banda ñõru kua.

Tire ten kpunaa

1. *Isireliban* bandu ka Yudabagirun gari, wiru 1n di sere wiru 17.
2. *Yudaban* ban d̃ãakiru, wiru 18n di sere wiru 24.
3. *Yerusalemun* kpeeru, wiru 25.

Gusunõn s̃õm̃õ Eli ka Akasia

¹ Akabun g̃õn biru M̃õabuba ba maa ka tii yinam seewa.

² N deema Akasia u w̃õruma saa win gidambisan f̃enentin di. Ma u tii m̃era kua gem gem. Yera u win bw̃ãabu g̃õra u ñe, i doo i man bikiaru kua Filisitiban b̃ũu wi ba m̀ Baali Sebugun mi Ekoroniõ. Kpa u man s̃õ ñã ñ kon se ñen m̃era yen bosun di.

³ Saa ye s̃õra Yinni Gusunõn g̃õrado u Eli Tisibigii s̃õõwa u ñe, a seewo a ka Isireliban sina bokon s̃õm̃õ be yinna kpa a bu s̃õ a ñe, ñ ñ Gusunõ sariwa Isireliõ, i ka bikiaru d̃õ b̃ũu wi ba m̀ Baali Sebugun mi Ekoroniõ?

⁴ Yen s̃õ t̃ẽ, ameniwa Yinni Gusunõ u gerum̃õ u ñe, kp̃in

kana u nεε, Gusunən sɔmɔ wunε, na nun kanamɔ, a nε ka tɔmbu weeraakuu ten wāaru mεerio. ¹⁴ Domi a dera dɔɔ u wirugibu yiru ye wɔri, ka ben baawuren tɔmbu weeraakuukuubu. Adama nε, na nun kanamɔ, a nen wāaru mεerio.

¹⁵ Saa yera Yinni Gusunən gɔrado u Eli sɔɔwa u nεε, a ka durɔ wi doo, a ku berum ko.

Ma u sara ba da sina bokon mi. ¹⁶ U sina boko sɔɔwa u nεε, ameniwa Yinni Gusunɔ u gerua. U nεε, Gusunɔ sariwa Isireliɔ wɔn mi kaa bikiaru ko, a ka bikiaru dɔɔ Filisitiban būu wi ba mɔ Baali Seubun mi, Ekoroniɔ? Yen sɔ, kpɩn yee tɛ sɔɔ a kpɩ mi, a n̄ maa seemɔ, kaa gbiwa.

¹⁷ Yeniban biru Akasia u kpuna u gu nge mε Yinni Gusunɔ u raa gerua saa win sɔmɔ Elin nɔɔn di. Ma Yoramu u bandu di. Domi Akasia u n̄ bii mara. Ma win wɔnɔ Yoramu u bandu di. N deema Yudaban sina boko Yoramu, Yosafatin biin bandun wɔɔ yiruse sɔɔra mi.

¹⁸ Ye Akasia u kuan sukum ye kpuro ya yorua Isireliban sinambun faagin tireru sɔɔ.

Eli u suara wollo

2

¹ Ye saa ya tura Yinni Gusunɔ u ka Eli sua wollo ka woo guna, yera wi ka Elisee ba seewa ba yara Giligalin di. ² Swaa sɔɔ, yera Eli u Elisee sɔɔwa u nεε, a yɔro mini, domi Yinni Gusunɔ u man gɔriɔ sere Beteliɔ.

Ma Elisee u n̄n wisa u nεε, sere ka Yinni Gusunən wāaru ka maa wunen tiigiru na n̄ nun derimɔ.

Ma ba da Beteliɔ sannu. ³ Yera Gusunən sɔmɔn bwāabu gabu, ba yarima ba Elisee sɔɔwa ba nεε, a yɛ ma gisɔra ba koo nun wunen yinni suari?

Ma u bu wisa u nεε, oo, na yɛ. I been nɔsu mario.

⁴ Ye ba maa swaa wɔri ba doonɔ, yera Eli u kpam Elisee sɔɔwa u nεε, a yɔro mini. Domi ba man gɔriɔ Yerikoɔ.

Elisee u nùn wisa u nɛɛ, sere ka Yinni Gusunɔn wāaru ka maa wunen tiigiru na ñ nun derimɔ.

Ma ba da Yeriko mi sannu. ⁵ Ma Gusunɔn sɔmɔn bwāa be ba wāa Yerikoɔ, ba Elisee sɔɔwa ba nɛɛ, a yɛ ma gisɔra ba koo nun wunen yinni suari?

Ma u bu wisa u nɛɛ, oo, na yɛ. I bɛɛn nɔsu mario.

⁶ Ye ba maa swaa wɔri ba doonɔ, yera Eli u maa nùn sɔɔwa u nɛɛ, a yɔro mini, domi Yinni Gusunɔ u man gɔrio Yuudenio.

Elisee u nùn wisa u nɛɛ, sere ka Yinni Gusunɔn wāaru ka maa wunen tiigiru, na ñ nun derimɔ.

Ma ba swaa wɔri ba n doonɔ. ⁷ Gusunɔn sɔmɔn bwāa ben tɔnu weeraakuru ba na ba yɔra Yuudenin daarun deedeeru, ba desire fiiko. Ma Eli ka Elisee ba da ba yɔra daa ten goorɔ. ⁸ Yera Eli u win kumbooro pota u gu kurua u ka daa ten nim so. Ma nim mɛ, mu burana mu kua tem dira. Ma be yiru ye, ba tɔbura ba doona.

⁹ Saa ye ba sara ba kpa, Eli u Elisee sɔɔwa u nɛɛ, mba a kī n nun kua bu sere man nun suari.

Elisee u nɛɛ, ye na nun kanamɔ yera a de na n wunen dam mɛ Gusunɔn Hunde u nun wɛn nɔn yiru mɔ.

¹⁰ Eli u nùn wisa u nɛɛ, gāa sɛsɔgina a bikia. Adama à n man waamɔ sanam mɛ na suaramɔ wɔllɔ, ya koo koorɔ nge mɛ a kī. À kun maa man wa ya ñ koorɔ.

¹¹ Nge mɛ ba faagi mɔ ba ka dɔɔ, yera gāanu ganu na ka dɔɔ nge tabu keke ye dumi gawe ka yen maasɔbu, ma ya bu karana. Ma Eli u suara wɔllɔ ka woo guna. Ma u win kumbooro kɔ temɔ. ¹² Saa ye Elisee u wa ba ka Eli doona, yera u nɔɔgiri sua wɔllɔ u nɛɛ, nɛn baaba, nɛn baaba, wunɛ wi a sāa Isireliban dam mɛ mu bu kɔsu nge ben tabu keke dumigii ka yen maasɔbu.

Yen biru u ñ maa nùn wa. Ma Elisee u win tiin yaberu nɛnuu u gāa wasi yiru, nuku sankiranun sɔ. ¹³ Ma u

kumbooro ge sua ge Eli u kō temə. Yen biru u gəsirama u na u yōra Yuudenin daarun təbuə.

¹⁴ Yera u kumbooro ge sua u ka nim mε so u nεε, mana a wāa, Gusunə, Elin Yinni. Mana a wāa!

Ma nim mε, mu burana mu kua tem dira. Saa yera u təbura. ¹⁵ Yera Gusunən səmən bwāa be ba na Yerikon di mi, ba nùn wa. Ma ba nεε, Elin dam mu wāa Elisee səə.

Ma ba nùn sennə da, ba yiira win wuswaaə ba wiru tem girari. ¹⁶ Yera ba nùn sōwa ba nεε, beε wunen bwāabu səə, tabu durəbu weeraakuru ba wāa. A de bu da bu nun wunen yinni kasuama. Sərəkudo, Yinni Gusunə u ko n nùn deri guuru garun wəllə, n̄ kun mε wəwa gaa səə.

Ma Elisee u bu wisa u nεε, i ku de bu da.

¹⁷ Adama ba nùn bikia ba baasi. Ma u wura u nεε, bu doo.

Yera tən be, ba da ba Eli kasu sere sō ita ba n̄ nùn wa.

¹⁸ Yen biru ba gəsirama ba Elisee deema Yerikoə. Ma u bu sōwa u nεε, na n̄ daa beε sōwa na nεε, i ku da?

Elisee u nim dorasia

¹⁹ Sō teeru Yerikogibu ba na Eliseen mi, ba nεε, besen wuu ge, ga wā nge mε wunε besen yinni a waamə. Adama gen nim kun gea sāa. Meya mu ku ra de gāanu nu ma, saa təmbu sere ka yaa sabenə ka dāaə.

²⁰ Yera u bu sōwa u nεε, bu gbēε kpaaru tama bu bəru doke te səə.

Ma ba ka nùn tu naawa. ²¹ Ma u da daa ten wirə, u bəə te doke mi. Yera u nεε, ameniwa Yinni Gusunə u gerua. U nεε, u koo nim mε dorasia, mu n̄ maa goo goomə, mu n̄ maa yinamə gāanu nu ma.

²² Ma nim mε, mu dora sere ka gisən gisə nge mε Elisee u gerua.

Yεε kōsi yi bibu go

be ba Elisee yēemə

²³ Saa Yerikon di Elisee u maa da Beteliö. Yera swaa sɔɔ, biba nùn wuremɔ ba mɔ, wii kpararugii, a yario minin di.

²⁴ Yera Elisee u sīira biruɔ u bu mɛɛrima ma u bu bōrusi ka Yinni Gusunɔn yīsiru. Yera yɛɛ kōsi yiru yi yarima dāa sōɔn di yi ben weeru ka yiru sēsuka yi go. ²⁵ Saa Beteli min di, u maa da guu te ba mɔ Kaameliö. Min diya u gɔsira u da Samario.

Yoram u kua Isireliban sina boko

3

¹ Yosafati Yudaban sina bokon bandun wɔɔ yendu yiru sarise sɔɔra, Yoram Akabun bii u bandu di Isireliba sɔɔ, Samario. U kuawa wɔɔ wəkura yiru ban te sɔɔ. ² Ma u kōsa kua Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Adama ya ñ win tundo ka win merogia tura. Domi u būu wi ba mɔ Baalin bwāarokunu kəsuka ye win tundo u raa kua. ³ Yeroboamu Nebatin bii wi u Isireliba doke toraru sɔɔn yira u swīi mam mam.

Isireliba

ba ka Mɔabuba tabu kua

⁴ N deema Mɛsa, Mɔabuban sina boko, yaa sabenun sɔmbura u ra ko. Mɛya Isireliba ba ra nùn mɔɔru mwaari. Mɔɔ tera yāa gbiibi nɔrɔɔbun suba wunɔbu (100.000) ka yāa kinɛnu nɔrɔɔbun suba wunɔbu, ka sere maa nin sansu.

⁵ Saa yè sɔɔ Akabu u gu, yera Mɔabuban sunɔ wi, u Isireliba seesi. ⁶ Yera sɔɔ teeru Yoram u seewa Samarini di u da u Isireliban tabu kowobu kpuro bera. ⁷ Ma u gɔra bu Yosafati Yudaban sina boko sɔ bu nɛɛ, wee, Mɔabun sunɔ u nùn seesi. Yen sɔ, wi Yosafati u kī u na u ka nùn da bu Mɔabun sunɔ wi wɔri? Ye Yosafati u gari yi nua, u wura u nɛɛ, oo, kon da nɛ ka nen tɔmbu, ka maasɔ tabu durɔbu. Domi nɛ ka wunɛ sa sāawa tia. ⁸ Adama u bikia u nɛɛ, swaa yerà sa ko kpe su ka bu wɔri bi da. Ma Yoram u

nɛɛ, bu doo bu nùn sɔ̃ ma ba koo kpewa Edɔmun gɔbaburu tem mi gāanu ku ra kpi gian di.

⁹ Ma Isireliban sina boko ka Yudaban sina boko ka Edɔmun sina boko ba seewa ba swaa ye wəri. Ye ba sía sɔ̃ nɔ̃ba yiru yera sinam be, ka ben tabu kowobu ka ben yaa sabe ni ba ka bu swii kpuro, ba nim bia bu nɔ.

¹⁰ Ma Isireliban sina boko u nɔ̃giru sua u nɛɛ, kuukuul! Yinni Gusunɔ, a bɛsɛ sinambu ita yeni sokawa a ka sun Mɔabuba nɔmu beria?

¹¹ Saa yera Yosafati u nɛɛ, Yinni Gusunɔn sɔmɔ goo sari mini, wìn min di sa ko kpī su nɔ ye Yinni Gusunɔ u koo sun sɔ̃?

Ma Isireliban sina bokon bɔ̃ɔ turo u nɛɛ, Elisee Safatin bii u wāa mini, wi u raa sāa Elin bɔ̃ɔ.

¹² Ma Yosafati u nùn bikia u nɛɛ, Yinni Gusunɔ u ra ka nùn gari ko?

Ba nɛɛ, oo.

Saa yera Isireliban sunɔ ka Yosafati Yudaban sunɔ, ka Edɔmun sunɔ ba seewa ba da Eliseen mi. ¹³ Ma Elisee u Isireliban sunɔ sɔ̃wa u nɛɛ, mba n sun mɔ̃sine nɛ ka wunɛ. A doo Gusunɔn sɔmɔ bèn mi wunen baa ka wunen mero ba ra raa bikiaru den mi.

Ma Isireliban sina boko u nùn wisa u nɛɛ, aawo, domi Yinni Gusunɔ u bɛsɛ sinambu ita yeni sokawa u ka sun Mɔabuba nɔmu beria.

¹⁴ Yera Elisee u nɛɛ, sere ka Gusunɔ wɔllu ka tem Yinnin wāaru wìn sɔmɔ na sāa, nà kun daa Yosafati Yudaban sina boko mɛɛra, na n daa wunen laakari mɔ̃, n sere mam nɛɛ, kon nun mɛɛri. ¹⁵ Adama tɛ̃, a ka man mɔ̃rɔku sowo naawa.

Sanam mɛ mɔ̃rɔku sowo wi, u na u mɔ̃rɔku soomɔ, yera Yinni Gusunɔn dam mu dua Elisee sɔ̃. ¹⁶ Ma u nɛɛ, ye Yinni Gusunɔ u gerua wee. U nɛɛ, i wɔrusu gbeo wɔwa mini. ¹⁷ Domi i ñ woo wasi, i ñ maa gura wasi. Ka mɛ, wɔwa ye, ya koo nim yibu kpa i nɔ̃ bɛɛ ka bɛɛn tabu kowobu, ka maa sere bɛɛn yaa sabenu. ¹⁸ Adama yeniba

kpuro gāa piimina Yinni Gusunən nāni sǎǎ. Domi u koo Mǎabuba bēri bēen nōma sǎǎ. ¹⁹ Kpa i ben wuu marosu mwēeri si su gbāranu mǎ. Kpa i ben dāa gbaanu kpuro mwēeri i bǎəri. Kpa i ben dǎkǎba ka ben bwii kpuro kǎre. Meya i ko i maa ben gbee geenu kam koosia i nu kpenu sēsiki.

²⁰ Yen sisiru bururu, saa ye ba kī bu bururun yākuru ko, yera ba wa wee, nim mu wee, saa Edǎmun bera gian di, mu tem wukiri.

²¹ Saa ye sǎǎra Mǎabuba ba nua ma sinam be, ba bu wǎrim wee. Yera ba ben tǎmbu kpuro mēna be ba tura bu tabu da ka be ba kere mē. Ma ba bu yi yi ben tem nǎǎ bura yenǎ. ²² Ye Mǎabu be, ba seewa bururu, yera ba wa sǎǎ yana ballimǎ nim mē sǎǎ. Ma mu sǎri nge yem. ²³ Saa yera ba nē, yema mi, Isireliban sinam be ka ben tabu kowoba ba sǎkirina ba goona. Ñ n men na, i de su da su ben yānu gura.

²⁴ Ye ba tura Isireliban sansaniǎ, yera Isireliba ba yarima ba bu go go. Ben gaba duki yakikira. Ma Isireliba ba bu naa swīi sere wuuǎ ba bu go go. ²⁵ Ma ba ben wuu marosu kpuro kǎsuka ba ben gbee geenu kpuro kam koosia. Ba nu kpenu sēsiki. Ma ba ben dǎkǎba ka bwii kpuro kǎrua. Ba maa ben dāa gbaanu kpuron dānu bǎǎra.

Yen biru be ba ka kpurantēru tabu mǎ, ba wuu ge ba mǎ Kiri Hareseti wǎri, ba gen gbāraru kǎsuka. ²⁶ Ye Mǎabuban sunǎ u wa ma ba nùn tabu kamiawa, yera u tǎmbu nata ka wunǎbu (700) wuna be ba ka takobi tabu yē, ba swaa kasu bu ka da bu Edǎmun sunǎ wǎri. Adama ba kpāna. ²⁷ Yera Mǎabuban sunǎ wi, u win yeruma sokusia wi u koo raa nùn kǎsire ko bandu sǎǎ. Ma u nùn mwa u ka yāku dǎǎ mwaararugiru kua win gbāraru wǎllǎ. Ma ya Isireliba biti kua. Yen sǎna ba gǎsira ba doona ba nùn deri.

Elisee u kurɔ gɔmini goo somi

4

¹ Sɔɔ teeru kurɔ goo u na Eliseen mi. N deema win durɔ u raa wāawa Gusunɔn sɔmɔn bwāabu wuuru sɔɔ. Yera kurɔ wi, u Elisee nɔɔgiru sue u nɛɛ, wee nen durɔ wi u sāa wunen sɔm kowo u gu. A maa yɛ ma u Yinni Gusunɔ nasie. Yera u durɔ goon dibu neni. Durɔ wiya u na u nen bibu yiru mwa. U bu kua yobu.

² Yera Elisee u nùn bikia u nɛɛ, mba kon kpī n nun kua. A man sɔɔwɔ ye a mɔ yenuɔ. Ma kurɔ wi, u nùn wisa u nɛɛ, yinni, na ñ gāanu ganu mɔ yenuɔ, ma n kun mɔ gum fiiko akparaba sɔɔ.

³ Ma Elisee u nùn wisa u nɛɛ, a doo a gbɛa bɔkura wunen berusebu kpuron mi kpa a ka nu na dabi dabinu. ⁴ À n tura wunen yenuɔ, a duo wunen dirɔ ka wunen bibu kpuro i tii diru kenusi. Yen biru kpa a gum mɛ wisi wisi gbɛɛ ni sɔɔ. Nin ni nu yiba kpa a ni yi bee tia.

⁵ Saa yera kurɔ wi, u seewa u Elisee deri. Ma u da u tii gambo kenusi wi ka win bibu. Ma bii be, ba nùn gbɛɛ ni tīimɔ u gum mɛ wisimɔ. ⁶ Sanam mɛ gbɛɛ ni, nu yiba yera u win bii turo sɔɔwa u nɛɛ, a maa man gbɛɛru wɛɛma.

Yera bii wi, u nɛɛ, gbɛa kpa.

Ma gum mɛ, mu yɔra. ⁷ Yen biruwa u da u Elisee deema u nùn sɔɔwa ye ya koora. Ma Elisee u nùn sɔɔwa u nɛɛ, a doo a gum mɛ dɔra kpa a ka men gobi dii bi kɔsia. Kpa a yi yi tie yi, i n dimɔ i n ka wāa wunɛ ka wunen bibu.

*Elisee ka kurɔ gobigii**wi u wāa Sunɛmuɔ*

⁸ Sɔɔ teeru Elisee u sarɔ Sunɛmuɔ. N deema kurɔ gobigii goo wāa mi, ma kurɔ wi, u nùn suuru kana u na u di win mi. Saa maa dɔma ten di, ù n sarɔ mi, miya u ra gere u di.

⁹ Yera kurɔ wi, u win durɔ sɔɔwa u nɛɛ, durɔ wi u ra sare mini, Gusunɔn tɔn dɛɛrowa u sãa. ¹⁰ A de su gidambisa bani besen dirun wɔllɔ. Kpa su kpinu doke mi ka tabulu ka kitaru ka fitila. Kpa durɔ wi, u n da n wãa mi, ù n na.

¹¹ Sɔɔ teeru Elisee u maa wura mi, yera u deema ba ye kpuro bana. Ma u da u kpuna mi. ¹² Ma u win sɔm kowo aluwaasi wi ba ra soku Gehasi gɔra u da u kurɔ wi sokuma. Yera u da u nùn soka. Ma kurɔ wi, u na u yɔra Eliseen wuswaaɔ. ¹³ Elisee u Gehasi sɔɔwa u nɛɛ, a kurɔ wi sɔ, wee u sun bɛɛɛ doke nɛ ka wunɛ. Tɛ mba u kɪ su nùn kua. U kɪ su win durom mɛ u sun kua sina boko sɔ? Ñ kun mɛ tabu sunɔ?

Adama kurɔ wi, u wisa u nɛɛ, na wãawa mini ka bɔri yendu nen tɔmbun suunu sɔɔ.

¹⁴ Yen biru Elisee u Gehasi bikia u nɛɛ, mba sa ko kpɪ su kurɔ wi kua.

Gehasi u wisa u nɛɛ, u ñ bii marure, win durɔ maa sere tɔkɔ kua.

¹⁵ Elisee u nɛɛ, ñ n mɛn na, a nùn sokuma.

Ma Gehasi u nùn soka u na u yɔra dii kɔnnɔwɔ. ¹⁶ Elisee u kurɔ wi sɔɔwa u nɛɛ, gasɔku amadaare, kaa bii tɔn durɔ taaru swii.

Yera kurɔ wi, u nɛɛ, yinni, a ku man nɔni wɔke, domi a sãawa Gusunɔn tɔnu.

¹⁷ Yen biruwa kurɔ wi, u gura sua u bii tɔn durɔ mara wɔɔ kpɔɔ ge sɔɔ, ge Elisee u nùn bura.

Elisee

u kurɔ gobigii win bii seeya

¹⁸ Bii wi, u kpɛa. Sɔɔ teeru ye u yara u da mi win tundo u wãa ka win sɔm kowobu ba dobi gɛɛmɔ. ¹⁹ Yera u win tundo sɔɔwa u nɛɛ, nen wira man dumɔ, nen wira man dumɔ.

Ma tundo u win sɔm kowo turo sɔɔwa u nɛɛ, a ka nùn doo win meron mi fuuku.

²⁰ Saa yera u bii wi sua u ka da. Ma mero u nùn sua u taaru sɔndi. Sere n ka ko sɔɔ sɔɔ, bii wi, u gu. ²¹ Ma kurɔ wi, u yɔɔwa dii te ba Elisee kuan mi, u bii goo te kpĩ win kpĩn yerɔ. Ma u tu gambo kenusi u sarama. ²² Yen biru u win durɔ soka u nɛɛ, a man sɔm kowo ben turo kɛɛma ka keteku teu. Na kon duka da Eliseen mi, n wurama tɛ.

²³ Durɔ wi, u nɛɛ, mban sɔna a dɔɔ win mi gisɔ. Domi suru kpao kun yara. Tɔɔ wɛrarugira kun maa tura. Adama kurɔ wi, u nùn wisa u nɛɛ, gam sari.

²⁴ Yen biru u dera ba keteku gaari bɔkua. Ma u sɔm kowo wi sɔɔwa u nɛɛ, a ka man dɔo a ku yɔra gam, ma n kun mɔ na nɛɛ, a yɔro.

²⁵ Ma ba da mi Elisee u wɔa guu te ba mɔ Kaamelio. Ye u kurɔ wi wende kua, yera u win bɔɔ aluwaasi Gehasi sɔɔwa u nɛɛ, kurɔ Sunɛmugii wi wee, u wee. ²⁶ A duka dɔo a ka nùn yinna. A nùn bikia a nɛɛ, u bwɔa do? Win durɔ maa ni? Bii wi, u alafia mɔ? Yenugibu kpuro ba bwɔa do?

Ye u nùn bikia mɛ, ma kurɔ wi, u wisa u nɛɛ, sa bwɔa do kpuro gbɔa gbɔa. ²⁷ Ye kurɔ wi, u tura mi Elisee u wɔa guu ten wɔllɔ, yera u win naasu sɛre. Ma Gehasi u susi u ka nùn bɔria. Ma Elisee u nɛɛ, a nùn derio. Domi u wɔa nuku sankiranu sɔɔ. Na n maa yɛ mban sɔna. Domi Yinni Gusunɔ kun man ye sɔɔsi.

²⁸ Yera kurɔ wi, u Elisee sɔɔwa u nɛɛ, nen yinni, na nun bii bikia? Na n daa nun sɔɔwa na nɛɛ, a ku man nɔni wɔke?

²⁹ Ma Elisee u Gehasi sɔɔwa u nɛɛ, a tii suo kpa a nen dɛka sua a n neni a da kurɔ win yenuɔ. A n ka goo yinna swaaɔ, a ku yɔra a yɛro tɔbiri. Goo u n maa nun tɔbura, a ku nùn wurari. A n tura mi, a nen dɛka ye sɔndio bii win wuswaaɔ.

³⁰ Ma bii win mero u nɛɛ, sere ka Yinni Gusunɔn wɔaru ka maa wunen tiigiru, na n nun derimɔ n doona minin di.

Yera Elisee u seewa u bu swīi. ³¹ Gehasi u bu gbiiya u doona. Ye u tura mi, yera u deka ye sua u s̄andi bii win wuswaā. Adama bii wi kun kusunu kue u sere n̄ε, u koo gari gere. Yen biru Gehasi u ḡsira u ka Elisee yinna. U n̄n̄ s̄ōwa u n̄ε, bii wi kun seewe.

³² Ye Elisee u dua diru mi, u deema wee bii goo te, ta kp̄i win kpin yerō. ³³ Yera u tii gambo k̄enusi u Yinni Gusunō kana. ³⁴ Ma u bii wi kibarisi, u win n̄ō girari win n̄ōwō. U win n̄ni girari win n̄niō. Ma u maa win n̄ma s̄andi win n̄maa. M̄eya u bii wi kibarisi sere win wasi yi ka swīa. ³⁵ Elisee u seewa bii win w̄llun di. Ma u gina s̄ia s̄ia dii te s̄ō. Yen biru u maa wurama u n̄n̄ kibarisi. Bii wi, u s̄ia n̄n̄ n̄ōba yiru, ma u n̄ni wukia. ³⁶ Yera Elisee u Gehasi soka u n̄ε, a doo a kurō wi sokuma.

Ma Gehasi u da u n̄n̄ sokuma. Ye kurō wi, u tunuma Eliseen mi, yera Elisee u n̄ε, a wunen bii suo.

³⁷ Ma u yiira Eliseen nuurō u wiru tem girari, yen biru u win bii sua u yara.

Kpee yi yi ñ diirō

³⁸ Yeniban biru, Elisee u wurama Giligaliō. Saa ye s̄ō, ḡōra w̄a tem mi. Ma Gusun̄n̄ s̄m̄n̄ bw̄ābun wuuru ta s̄ō win wuswaā. Yera u win s̄m̄ kowo s̄ōwa u n̄ε, a weke bakaru s̄ndiō a s̄m̄ be kpee saawa.

³⁹ Yera s̄m̄ ben turo u seewa u kpee yorim da yakasō. Yera u kaaru garun marum wa res̄em yakasugia s̄ō. Ma u mu yora u b̄ōru yibia. Ye u tura yenuō yera u mu b̄ōra u kp̄ε kpee yi s̄ō. Domi ba ñ mu yē. ⁴⁰ Ma ba t̄mbu wē bu ka di. Adama sanam m̄ε ba ye dabura ba n̄ōgiru sua ba n̄ε, d̄ε w̄a kpee yi s̄ō, Yinni Gusun̄n̄ s̄m̄ wune!

Goo kun kp̄a u maa yi di. ⁴¹ Yera Elisee u win s̄m̄ kowo s̄ōwa u n̄ε, a seewo a som sua a doke kpee weke te s̄ō. Ma s̄m̄ kowo wi, u kua m̄ε. Yera Elisee u maa n̄n̄ s̄ōwa u n̄ε, a yi t̄mbu w̄ēyō bu di.

Domi gāa kōsunu kun maa wāa kpee yi sōo.

Elisee u tōmbu wunōbu diisia

⁴² Yeniban biru, durō goo u na saa Baali Salisan di u ka Elisee pēe naawa, ye ba kua ka cōsun som kram ka sere maa dīa bimi kpee gēen saaki tia. Yera Elisee u win sōm kowo sōōwa u nēe, u ye bōnu koowo tōn be ba wāa min sō.

⁴³ Adama sōm kowo wi, u nūn wisa u nēe, amōna kon kpī n ka dīa nini tōmbu wunōbu (100) diisia.

Ma Elisee u maa nūn wisa u nēe, a ye tōn be kpuro bōnu kuo. Domi Yinni Gusunō u nēe, baawure u koo wa u di, kpa nu tiara.

⁴⁴ Ma Eliseen sōm kowo wi, u pēe ye, tōn be bōnu kua. Ben baawure u wa u di. Ma sukum tia nge mē Yinni Gusunō u gerua.

Namani u bēkura

5

¹ Namani u sāawa Sirin sina bokon tabu sunō, ma u sāa tōn boko bēeregii win yinnin nōni sōo. Domi win min diya Yinni Gusunō u dera Sirigibu ba nasara wa. Adama tabu durō wi, u bara disigiru mō win wasi sōo. ² N deema Sirigibu ba Isireliban bii wōndia goo mwaama sanam mē ba ka Isireliba tabu kua. Bii wiya, u ra n wāa Namanin kurōn mi. ³ Sōo teeru bii wi, u kurō wi sōōwa u nēe, nēn yinni ù n daa da Gusunōn sōmō wi u wāa Samariōn mi u koo nūn bēkia.

⁴ Ye Namani u gari yi nua, yera u seewa u da u win yinni sina boko sōōwa u nēe, mēni ka mēniwa bii wōndia wi sa mwaama Isireliban tem di u gerua. ⁵ Ma sina boko wi, u nūn sōōwa u nēe, ù n mēn na, a de a da Samari mi, kpa n Isireliban sina boko tireru yorua n nun wē.

Ma Namani u seewa u sii geesu sua kilo gooba wunōbu (300), ka wura kilo wata ka yabe kumboorosu wōkuru.

⁶ Ye u tura mi, yera u tire te Isireliban sina boko wē. Ye ta

gerua wee. Sina boko, tire teni tà n wunen nōmu dua, a n yē ma nēna na nēn tabu sunō Namani surema wunen mi, a ka nūn win bara disigiru bekia. ⁷ Saa ye Isireliban sina boko u tire te gara u kpa, yera u win tiin yaberu nēnuu u karana nuku sankiranun sō. U nēē, na ra ko Gusunō, wi u ra go kpa u wure u wāaru wē? Mban sōna u man durō wi surema n nūn bekia. Bēēn tii i mēerio i ñ wa ma u man nōo kasuwa?

⁸ Saa ye Elisee Gusunōn sōmō u nua sina boko u win tiin yaberu karana yera u nūn gōria u nēē, mban sōna a kua mē. A de Namani u na nēn mi, kpa u gia ma Gusunōn sōmō u wāa Isirelio.

⁹ Ma Namani u seewa u da mi ka dumi ka win tabu kēkē yi dumi gawe. Ma u da u yōra Eliseen yenun kōnnōwō.

¹⁰ Yera Elisee u sōmō gōra u nēē, a doo a Namani sō u doo u num nōn nōba yiru Yuudenin daarun nim sō. Win wasi koo wurama nge mē yi raa sāa, kpa u dēera.

¹¹ Ye Namani u yeni nua, yera u mōru bara ma u gōsira u doonō u mō, na raa tamaa u koo yarimawa u yōra nēn wuswaaō u Gusunō win Yinni kana, kpa u win nōma saasi mi nēn bara te, ta wāa u man bekia. ¹² Damasīn daa ni ba mō Abana ka Paripari, nin nim kun Isireliban daarun nim buram kere? Na ñ kon da n wobure mi kpa n dēera?

Ma u sīira u doonō ka mōru. ¹³ Adama win bwāabu ba nūn susi, ma ba nūn dam kā ba nēē, baaba, Gusunōn sōmō wi, ù n daa nun gāanu bikia ni nu sē, a ñ kaa ko? Ñ n men na, yera kaa kpana a da a wobure a ka dēera?

¹⁴ Yera u sara u dua nim mē sō u numa nōn nōba yiru nge mē Gusunōn sōmō wi, u raa nūn sōōwa. Ma win wasin gōna ya wēra nge bii piibugia ma u dēera. ¹⁵ Yen biru u gōsirama Eliseen mi, ka win tōn be ba nūn swīi kpuro. Ye ba tura mi, yera u yōra Eliseen wuswaaō u nēē, na gia tē, ma Yinni goo sari tem kpuro sō ma n kun mō Gusunō Isireliban Yinni. Yen sō, a suuru koowo a nēn kēru mō.

¹⁶ Ma Elisee u nùn wisa u nεε, sere ka Yinni Gusunə wi na sāmən wāaru na n̄ wunen kēε te mwaamə.

Namani u nùn kəkura. Ka mε, u yina.

¹⁷ Yera Namani u nεε, yinni, wee a nen kēnu yina. A de n tem səka ketekunu yirun səmunun saka n ka da nen yenuə. Domi na n̄ maa kī n yāku dđə mwaararuginu n̄ kun mε siarabuginu ko gāanu ganun nuurə, ma n kun mə Yinni Gusunən mi. ¹⁸ Adama Yinni Gusunə u man suuru kua, n̄ n̄ nen yinni Sirin sunən noma nenua su ka da būu wi ba ra soku Rimən dirə, ma na yiira ka wi sannu mi.

¹⁹ Elisee u nùn sđəwa u nεε, a doo ka bəri yendu.

Ma u doona.

Gehasin toraru

Ye Namani u doona Eliseen min di u tonda fiiko, ²⁰ yera Gehasi Eliseen aluwaasi wi, u bwisika u nεε, wee, nen yinni kun Namani Sirigii wi gāanu mwaari ni u ka na sə. Yen sđ, sere ka Yinni Gusunən wāaru kon nùn naa girawa kpa n nùn gāanu mwaari. ²¹ Yera Gehasi u Namani naa gira. Ye Namani u nùn wa u bu naa gire biruə, yera u yđəwa saa win tabu keken di u sura, u na u ka Gehasi yinna. Ma u nùn bikia u nεε, n ka do mε?

²² Gehasi u nùn wisa u nεε, n do gbāa gbāa. Nen yinniwa u man gərima. U nεε, wee ye ya nùn deema. Gusunən səmən bwāabu yiru gaba na saa Efaraimun guurun beran di. A be nùn sii geesun kilo tena ka yabe geenu yiru wēema ben sđ.

²³ Namani u nùn kəkura u nεε, a yande kilo wata suo.

Ma u sii gee si doke saaki yiru sə, ma u nùn yabenu yiru ye wē. Yera u win aluwaasiba sə, tənɔ yiru wuna bu ka nùn ye daawa. ²⁴ Ye ba tura guuru mi Elisee u wāa, yera Gehasi u kēε ni mwa saa tən ben min di u ka da win dirə. Ma u dera ba gəsira ba doona.

²⁵ Yen biru u da u win yinni Elisee deema. Ma Elisee u nùn bikia u nεε, Gehasi, man diya a wee mε.

U nùn wisa u nεε, na ñ gam de ni.

²⁶ Adama Elisee u nùn sōwa u nεε, a tamaa nen bwēra kun ka nun wāa mi, saa ye durō wi, u yōwa u sura win tabu keken di u ka nun yinna? Saa yeni sōra kaa sii geesu mwa kpa a ka yabenu ka olifin dāa gbaanu dwe, ka resem marum ka yaa sabenu ka sōm kowobu? ²⁷ Tē, Namanin bara disigii te, ta koo wura wunε ka wunen bweseru kpuro sō, sere ka baadomma.

Ma Gehasi u doona Eliseen min di, ka bara disigii te. Ma ta win wasin gōna bururasia.

Gbāa yara ye ya wōri

nim bwerō

6

¹ Gusunōn sōmōn bwāa be ba wāa Eliseen mi, ba nùn sōwa ba nεε, wee mi sa wāa mini, min batuma kun sun tura. ² Yen sō, a de su da daa te ba mō Yuudeniō besen baawure u dāa gōnu kasuma. Kpa su ka wāa yee kpaaru ko. U bu wisa u nεε, i doo.

³ Ma ben turo u nεε, a de su da ka wunen tii sannu.

Elisee u nεε, too, su da.

⁴ Ma ba da sannu. Ye ba Yuudeni tura yera ba dāa kīinu wōri. ⁵ Saa ye ben turo u dāru garu buramō, yera win gbāa wōra ya wōri nim bweru sō. Ma u Elisee nōogiru sue u nεε, nen yinni, na gbāa ye bōkuramawa.

⁶ Yera Elisee u nεε, deedeeru mana ya wōri.

Ma durō wi, u nùn sōsi. Elisee u dēka bura u kpēε deedeeru mi. Ma gbāa yara ye, ya geruma wōllō. ⁷ Elisee u durō wi sōwa u nεε, a ye suo.

Ma u nōmu dēmia u ye sua.

Ba Sirigibu tabu di

⁸ Sanam me Sirin sina boko u ka Isireliba tabu m̀, yera u win bwāabu s̄ōwa mi u koo win sansani gira. ⁹ Adama Elisee u Isireliban sina boko ḡoria u n̄e, u tii laakari ko, u ku raa de yam kasa. Domi Sirigibu ba wāa mi.

¹⁰ Yera Isireliban sina boko u ḡora yam mi Elisee u ǹn yīreru kua mi, bu ka mu gia kpa ba n mu k̄su.

N̄n dabira ya koorā m̄sum. ¹¹ Yera Sirin sina bokon bwēra kun kpun̄e gari yin s̄. Ma u win tabu kowobu m̄enna u bu s̄ōwa u n̄e, i man s̄ōw̄o wi u s̄ā Isireliban t̄nu besen suunu s̄o.

¹² Ma win tabu kowo ben turo u ǹn wisa u n̄e, n̄n yinni, goo sari besen suunu s̄o wi u s̄ā Isireli. Gusun̄n s̄om̄o Elisee wi u wāa Isirelīo, wiya u ra ka wunen gari yi a gerum̄o wunen dii s̄ōw̄o de u Isireliban sina boko s̄.

¹³ Yera sina boko u n̄e, i doo i kasu mi u wāa kpa n ḡori bu ǹn mwaama.

Ye ba da ba wurama, yera ba ǹn s̄ōwa ba n̄e, u wāawa Dotanīo. ¹⁴ Ma ba maas̄obu ḡora ka tabu keke yi dumi gawe ka tabu dur̄obu dabi dabinu, ba na ba wuu ge tarusi w̄kuru.

¹⁵ Ye Eliseen s̄om kowo aluwaasi u seewa buru buru yellu u yarīo, yera u wa wee, tabu dur̄obu ba wuu ge tarusi ka dumi ka tabu keke yi dumi gawe. Ma u n̄ōḡiru sua u n̄e, wee! N̄n yinni, am̄ona sa ko koosina.

¹⁶ Elisee u ǹn wisa u n̄e, a ku berum ko, domi be ba ka sun wāa ba dabi ba kere begibu.

¹⁷ Ma Elisee u Yinni Gusun̄o kana u n̄e, a n̄n aluwaasi win n̄ni wukio kpa u wa.

Ma Yinni Gusun̄o u win n̄ni wukia. Yera u deema wee, dumi ka tabu keke d̄ōḡii yi wāa guu ten w̄ll̄o kpuro yi ka Elisee sikerene.

¹⁸ Ma Sirigii be, ba da Eliseen mi. Yera Elisee u kanaru kua u n̄e, Yinni Gusun̄o, a bu w̄koru kp̄eȳo.

Ma u bu wōkoru kp̄εε nge mε Elisee u gerua. ¹⁹ Elisee u t̄n be s̄ōwa u nεε, n ñ swaa ye mini, n ñ maa wuu ge mini. I man swīma kon ka bεε da wi i kasun mi.

Ma u ka bu da Samariō. ²⁰ Saa ye ba tura mi, Elisee u kanaru kua u nεε, Yinni Gusunō, a t̄n ben n̄ni wukio kpa bu wa mi ba wāa.

Ma Yinni Gusunō u ben n̄ni wukia. Yera ba deema wee, ba wāawa Samarin wuu suunu s̄ō.

²¹ Ye Isireliban sina boko u bu wa, yera u Elisee bikia u nεε, nen baaba n bu goowo?

²² Elisee u n̄n wisa u nεε, be a yoru mwaama tabu gberun di, a ra bu go ro? Ñ n men na, a beni d̄ianu ka nim wēyō bu di bu nō, kpa a de bu ḡsira ben yinnin mi.

²³ Isireliban sina boko u dera ba bu dim bakam kua. Ma ba di ba n̄ra. Yen biru u bu ȳsu ba doona ben yinnin mi. Saa d̄oma ten di, Sirigibu ba ku ra maa Isireliba w̄rimε.

Ḡōra dua Samariō

²⁴ Ye n tε fiiko Beni Hadadi Sirin sina boko, u win tabu kowobu kpuro menna ba da ba Samari tarusi. ²⁵ Yera n dera ḡōra dua Samariō sere ba ketekun wiru d̄oramō sii geesun gobi wene ma ba totoberε bisun kilon b̄nu d̄oramō sii geesun gobi wun̄bu (100).

²⁶ Ye kurō goo u Isireliban sina boko wa u s̄imō gb̄raru w̄llō, yera u n̄n n̄ōgiru sue u nεε, a man faaba koowo nen yinni.

²⁷ Ma sina boko u n̄n wisa u nεε, Gusunō ù kun nun faaba kue, nena kon sere kp̄i n nun faaba ko? A wa na dobi neniwa? Ñ kun mε resem tama a wa na neni?

²⁸ U maa n̄n bikia u nεε, nge mba n nun m̄.

Kurō wi, u n̄n wisa u nεε, kurō winiwa u man s̄ōwa u nεε, n ka nen bii t̄n durō na su tem gisō, sia kpa su maa wigii tem. ²⁹ Ma na wura na nen bii yikua sa tema. Sisiru, na nεε, u maa ka wigii wi na su tem. Adama u winyam berua.

³⁰ Saa ye sina boko u kuro win gari nua, yera u win tiin yaberu nenua u karana nuku sankiranun sō. N deema gbāraru wəllowa u wāa. Yera tamba wa wee, u saaki sebua. ³¹ Ma sina boko u gerua u nεε, Gusunə u man kua nge mε u kī, ma na kun Elisee Safatin biin wiru bure gisə.

Elisee u gerua

ma gōra koo kpe

³² N deema saa ye sə, Elisee u sō win yenuə wi ka Isireliban guro guro be ba nùn beram na. Ma sina boko u win bōo turo gōra Eliseen mi. Adama bōo wi, u sere turi mi, Elisee u guro guro be sōwa u nεε, tən gowo wi, u səmə gərim wee u ka man wiru bura. Yen sō, i n tii se saa ye səmə wi, u koo tunuma. I ka nùn gambo ye bərio təwə, i ku de u du. Domi win yinnin tii u nùn swīi biruə.

³³ U ka bu gari yi mə u n̄ kpa, yera səmə wi, u kurama u da Eliseen bera gia. U nεε, wahala yeni ya weewa Yinni Gusunən min di, mban sōna ko na n maa gāanu yīiyə win mi.

7

¹ Elisee u bu wisa u nεε, i Yinni Gusunən gari swaa dakio i nə. U nεε, sia amadaare som ka alikama ya ko n wāa Samarin gbāra kənnəwə ba n dəramə. Ba koo som men kilo wəkura yiru dwe ka sii geesun gobi tia kpa bu əsun kilo yenda nne dwe ka sii geesun gobi tia.

² Sina bokon kōsobun wirugii u Elisee wisa u nεε, baa Yinni Gusunə ù n fənəntiba yabura wəllə ya koo koorə mε?

Elisee u nùn wisa u nεε, kaa ye wa ka wunen nəni. Adama a n̄ ye dimə.

Sirigiba duki sua

ba ben sansani deri

³ N deema t̄ambu nne gabu be ba bara disigiru m̄a ba ra n w̄aa wuu gen k̄ann̄w̄o ba s̄ōna ba n̄e, mban s̄ōna sa ko n w̄aa mini sere su ka gbi. ⁴ S̄a n maa s̄ō mini, ḡo turo wiya mi. Ñ n men na, su da su tii Sirigibu n̄omu beria. B̄a n sun deri sa n w̄aa, b̄a n maa sun go su gbi.

⁵ Yera ba seewa yoki yam bere berebu ba da mi Sirigibu ba ben sansani gire. Ye ba tura mi, ba deema goo sari.

⁶ N deema Yinni Gusun̄o u dera Sirigibu ba tabu k̄eke yi dumi gawen wurenu nua, ka maa maas̄obu, ka tabu kowobu dabi dabinu. Yera ba n̄e, Isireliban sina boko u Hetiba ka Egibitigibu gobi k̄a bu ka na bu sun tabu w̄ari. ⁷ Yera ba seewa yoki yam bere berebu ge, ba duki sua ba ben kuu bekunuginu deri ka ben dumi ka k̄etekunu ka ben sansani nge m̄e ba ka ye gira. Ba duki yakikirawa n̄am dira, bu gesi wa bu ben hunde faaba ko.

⁸ Saa ye t̄on be, ba tura sansani yen mi, yera ba dua kuu bekurugiru garu s̄o. Miya ba d̄ianu wa ba di ba n̄ra. Ma ba sii geesu gura ka wuraba ka ȳanu, ba da ba ye kpuro berua. Yen biru ba wurama ba dua garun mi, ma ba ḡaa dabinu wa ba gura ba berua.

Ḡōra kpa Samarīo

⁹ Yen biru ba geruna ba n̄e, n n̄ gea sa m̄o mini. Domi gis̄on t̄ō te, labaari gean t̄ōra. S̄a n maari sere yam mu ka s̄ara, sa ko n̄oni sw̄aru wa. Ñ n men na, su da wuū t̄e su sina boko n̄ōsia.

¹⁰ Ye ba tura wuun duu yer̄o, ba wuun k̄so turo soka, ba n̄un saaria ye ba wa. Ba n̄e, sa dua Sirigibun sansanīo. Meȳa sa n̄ maa goon n̄o nua gam. Dumi ka k̄etekunu t̄onawa sa wa mi, ni ba s̄ari, ka sere maa ben kuu bekunuginu nu ȳo nge m̄e ba ka nu gira.

¹¹ Ma wuun k̄sobu ba m̄enna ba da sina bokon mi, ba n̄un gari yi saaria.

¹² Yera sina boko u seewa wōkuru u win bwāabu sōwa u nεε, kon bεε sō bwisi yi Sirigibu ba sun kua. Ba yē ma sa wāa gōru sō, yen sōna ba ben sansani deri ba da ba kukua yakasō, ma ba nεε, bεse Isireliba sà n yara besen wuun di, kpa bu sun mwεeri wasiru. Yen biru bu du besen wuuō.

¹³ Yera win bōo turo u nεε, tən be ba gu kō wuu geni sō ka be ba tie, tia yera. Yen sō, a de su dumi nōbu wuna dumi yi yi tie sō, su ka gabu gōri kpa su wa ye n koo bu deema.

¹⁴ Yen sōna ba tabu keke ye dumi gawe wuna yiru ka sere maasō dumigibu. Ma sina boko u nεε, bu Sirigii be naa swīiyō bu wa. ¹⁵ Yera ba bu naa swīi sere daa te ba mō Yuudenio. Ma ba Sirigii ben yira ye sō yānu wa ni ba kō kō sendarun sō. Yen biru sōmō be, ba gōsirama ba na ba sina boko ye kpuro sōwa.

¹⁶ Yera Isireliba ba yara ba da ba Sirigibun sansani wōri ba yen yānu gura. Ma som ka əsu ya koorā. Ma ba som mēn kilo wōkura yiru dōramō ka sii geesun gobi tia. Ma ba maa əsu kilo yenda nne dōramō ka sii geesun gobi tia nge mε Yinni Gusunō u raa gerua. ¹⁷ Sina boko u win kōsobun wirugii wi yi gbāra kōnnōwō. Adama tōmba nūn taaka ba go, nge mε Elisee u raa gerua saa ye sina boko u da win mi.

¹⁸ U nεε, som ka əsu ya ko n wāa Samarin gbāra kōnnōwō. Kpa bu som mēn kilo wōkura yiru dwe ka sii geesun gobi tia. Kpa bu əsun kilo yenda nne dwe ka sii geesun gobi tia.

¹⁹ Adama sina bokon kōsobun wirugii wi, u nεε, baa Yinni Gusunō ù n fēnentiba yabura wōllō, yeni ya koo koorā mε?

Ma Elisee u nūn wisa u nεε, kaa ye wa ka wunen nōni. Adama a ù ye dimō.

²⁰ Mēya n maa nūn kua. Domi tōmba nūn taaka ba go.

Kurɔ Sunemugii wi,
u *wurama* win temɔ

8

¹ Sɔɔ teeru Elisee u kurɔ wɪn bii u raa seeya gɔrin di mi, sɔɔwa u nɛɛ, i seewo wunɛ ka wunɛn yenugibu i kpikuru su i da mi i ko i kpɪ i n wãa. Domi Yinni Gusunɔ u koo de gɔɔ bakaru tu du tem mɛ sɔɔ, sere wɔɔ nɔɔba yiru.

² Ma kurɔ wi, u kua nge mɛ Gusunɔn sɔmɔ wi, u gerua. Ba seewa wi ka win yenugii be, ba kpikuru da Filisitiban temɔ. Miya ba sina sere wɔɔ nɔɔba yiru ye. ³ Wɔɔ nɔɔba yiru yen biruwa kurɔ wi, u gɔsirama win temɔ Isireliɔ. Ma u da u sina boko deema u nɪn win yenu ka win gbea wesia.

⁴ N deema saa ye sɔɔra sina boko u ka Eliseen bɔɔ Gehasi gari mɔ u nɪn bikiamɔ sɔm maamaaki ye Elisee u kua. ⁵ Sanam mɛ Gehasi u sina boko gari yi saariamme nge mɛ Elisee u goru seeya gɔrin di, yera kurɔ wɪn bii u seeya mi, u kurama u na sina bokon mi u ka win yenu ka win gbea bikia u nɪn wesia. Ma Gehasi u nɛɛ, yinni, kurɔ wi wee, ka win bii wɪ Elisee u seeya mi.

⁶ Yera sina boko u kurɔ wi Eliseen gari bikia. Ma u nɪn kpuro saaria. Yen biruwa sina boko u win kiruku turo seeya u nɛɛ, u doo u kurɔ win tem mwa, u nɪn wesia ka ye ba raa duuran are kpuro saa mɪn di u ka wuu yara, sere n ka girari dɔma te.

Elisee ka Hasaeli

⁷ Yen biru Elisee u da Damasiɔ. N deema Beni Hadadi Sirin sina boko u barɔ ta kpã. Yera ba nɪn sɔɔwa ba nɛɛ, Gusunɔn sɔmɔ goo u na u wãa wuu mini. ⁸ Yera sina boko wi, u Hasaeli sɔɔwa u nɛɛ, a kɛru suo a n neni, kpa a da Gusunɔn sɔmɔ win mi, a nɪn sɔ a nɛɛ, u man Gusunɔ bikio nã n kon bekura nɛn bara te na barɔ minin di.

⁹ Ma Hasaeli u da Eliseen mi ka kɛɛ ni nu sãa Damasin gãa geenu, u nu yooyoosu weeru sɔbi. Ye u tura Eliseen

mi, yera u nεε, wunen bōō Sirin sina boko Beni Hadadiwa u man gərima n be nun bikia ù n koo bekura win bara te u barō min di.

¹⁰ Ma Elisee u nùn sōōwa u nεε, a doo a nùn sō ma u koo raa bekura, adama wee tē Yinni Gusunō u man sōōsi ma u koo gbi.

¹¹ Yera Elisee u Hasaēli mεera tii, ma u swīi wəri.

¹² Hasaēli wi, u nùn bikia u nεε, mba n kua a ka sumō, nen yinni.

Ma Elisee u nùn wisa u nεε, na wa kōsa ye kaa Isireliba kua. Kaa ben wuu si su gbāra damginu mō dōō meni, kpa a ben aluwaasiba go ka takobi, kpa a ben bii piiminu nam muku muku, kpa a ben gurigibun nuki besuku.

¹³ Hasaēli u nùn wisa u nεε, yinni, man diya kon dam bakam menin bweseru wa n ka gāa baka ninin bweseru ko, nε wi na ñ sāa gāanu.

Ma Elisee u nùn wisa u nεε, Yinni Gusunōwa u man sōōsi ma kaa bandu di Sirīō.

¹⁴ Saa ye sōōra u doona Eliseen min di u da u win yinni Beni Hadadi deema. Yera Beni Hadadi u nùn bikia u nεε, mba Elisee u nun sōōwa.

Ma u nùn wisa u nεε, kaa be bekura.

¹⁵ Ye n kua sisiru, yera Hasaēli u bekuru kasu te ta sinum mō u wasa nimō ma u tu sua u ka sina bokon wuswaa wukiri. Ma u gu. Saa ye sōōra Hasaēli u gōna kōsire kua.

Yoramu

u kua Yudaban sina boko

(*I maa* mεerio Bandun Gari II, 21:2-20)

¹⁶ Akabu Isireliban sina bokon bii Yoramun bandun wōō nōōbuse sōōra, Yosafati Yudaban sina bokon bii Yoram u bandu di Yudaō. ¹⁷ Yosafatin bii Yoram u wi, u mōwa wōō tena ka yiru sanam mε u ban te di Yerusalemuō. U kuawa wōō nōōba ita ban te sōō. ¹⁸ Ma u kōsa kua Yinni Gusunōn nōni sōō. U Isireliban sinambun

yira swīi, nge mε Akabun bwesera kua. Domi Akabun biiwa u sue kuro. ¹⁹ Adama Yinni Gusunō u n̄ kī u Yudaban bweseru kpeerasia win bōō Dafidin sō. Domi u raa n̄n nōō mwεeru kua ma win bibun bwesera ta ko n wāa ban te sōō sere ka baadommaō.

²⁰ Yoramun waati ye sōōra Edōmuba ba Yudaba seesi. Ma ba ben tii sunō kua. ²¹ Sōō teeru yera Yoram u seewa u da Sairiō ka win tabu keke yi dumi gawe. Ye n kua wōku suunu, yera u Edōmu be wōri be ba n̄n tarusi mi, ka ben tabu sinambu ka sere be ba tabu kekeba kpare. Adama Yudaba kpuro ba duki yakikira, ba da ben yenuso. ²² Saa dōma ten diya Edōmuba ba ka tii yina Yudaban min di sere ka gisōn gisō.

Saa tia ye sōōra Libinagibun tii ba maa Yudaba seesi.

²³ Ye Yoram u kuan sukum mu yorua Yudaban sinambun faagin tireru sōō. ²⁴ Yen biruwa Yoram u kpuna u gu. Ma ba n̄n sikua win baababan sikaō Dafidin wuuō. Ma win bii Akasia u gōna kōsire kua.

Akasia

u kua Yudaban sina boko

(*I* maa mēerio Bandun Gari II, 22:1-6)

²⁵ Yoram u, Akabun bii, wi u sāa Isireliban sina boko, win bandun wōō wōkura yiruse sōōra Akasia Yoramun bii u bandu di Yudaban mi. ²⁶ Akasia u mōwa wōō yēnda yiru saa yē sōō u ban te di. Ma u kua wōō tia ban te sōō Yerusalemuō. Win mēron yīsira Atali Isireliban sina boko Omirin bii. ²⁷ Adama kōsa u kua Yinni Gusunōn wuswaāō nge mε Akabun bwesera kua, yēn sō u Akabun debubu sue kuro.

²⁸ Yera wi ka Yoram u Akabun bii ba da ba Hasaeli Sirin sina boko tabu wōri Ramōtiō Galadin temō. Ma Sirigii be, ba Yoram u mēera kua. ²⁹ Saa ye sōōra Yoram u gōsira Yisireliō u ka win mēera yen tim ko. Yen biru Akasia

Yudaban sina boko u na mi, u ka nùn tǎbiri win mɛɛra yen sǎ.

Ba Yehu gum tǎre

u ka ko Isireliban sina boko

9

¹ Sǎo teeru Elisee u turo soka Gusunǎn sǎmǎn bwǎabun wuurun di u nùn sǎɔwa u nɛɛ, a sǎɔru koowo kpa a gum kǎba ye sua a ka da Ramǎtiǎ Galadin temǎ. ² À n tura mi, a doo a Yehu wa Yosafatin bii, Nimusin debubu. A nùn wunǎ wigibun suunu sǎn di a ka da diru garun mi, bee tia. ³ Miya kaa nùn gum tǎre u ko sunǎ kpa a nùn sǎ a nɛɛ, ameniwa Yinni Gusunǎ u gerua. U nɛɛ, u koo nùn ko Isireliban sina boko. Yen biru kpa a gambo kenía a duka doona. A ku ra yǎre.

⁴ Ma Gusunǎn sǎmǎ aluwaasi wi, u da Ramǎti mi, Galadin temǎ. ⁵ Ye u tura mi, yera u deema wee, be, tabu sinambu ba mɛnnɛ ba wesianamǎ. Ma u bu sǎɔwa u nɛɛ, i man isa kuo, na kǐ n ka bɛɛn turo gari ko.

Ma Yehu u nùn wisa u nɛɛ, bɛɛn wara.

Ma sǎmǎ wi, u nɛɛ, tabu sunǎ wuna.

⁶ Yera u seewa ba da yɛnuǎ. Ye ba tura dirǎ, ma u nùn gum mɛ tǎre wirǎ u nɛɛ, ameniwa Gusunǎ Isireliban Yinni u gerua. U nɛɛ, wuna u gǎsa a ka ko win tǎmbu Isireliban sina boko. ⁷ Kpa a wunen Yinni Akabun bweseru kpuro go. U koo maa de a win sǎmǎbu ka win sǎm kowobu kpuron yɛm mǎɔru mwa Yesabelin mi. ⁸ Akabun bweseru kpurowa u koo de a kpeerasia sere ka ben bibǎ. ⁹ Kpa bwese te, tu ko nge mɛ Yeroboamu Nɛbatin biigira kua ka Basa Akiyan biigiru. ¹⁰ Mɛya ba ñ maa Yesabeli sikumǎ, bǎna nu koo win goru tem Yisireliǎ.

Ye Gusunǎn sǎmǎ wi, u gari yi gerua u kpa, yera u gambo kenía u duka yakura.

¹¹ Yehu u yarima u da u win berusebu deema. Ma ba nùn bikia ba nɛɛ, n ka sere do? Mban sɔna wiuro wini u na wunen mi.

Ma Yehu u bu wisa u nɛɛ, beɛn tii i durɔ wi yɛ, i maa yɛ ye u koo kpĩ u gere.

¹² Adama ba nɛɛ, aawo, sa ñ yɛ. A sun sɔɔwɔ ye u gerua.

Ma Yehu u nɛɛ, amɛni ka amɛniwa u man sɔɔwa. Yen biru u man gum tãre ma u nɛɛ, Yinni Gusunɔwa u man gɔsa n ka ko Isireliban sina boko.

¹³ Mii mii ba seewa ba ben yãnu potira ba tɛria dii kɔnnɔn yɔɔtia wɔllɔ ba Yehu swii mi. Ma ba kɔba soomɔ ba mɔ Yehu u kua sunɔ.

Ba nɔɔsina bu ka Yoramu

Isireliban sina boko go

¹⁴ Saa ye sɔɔ, Yoramu ka Isireliba ba Sirin sina boko Hasaeli wɔrim da Ramɔtiɔ Galadin temɔ. Yera Yehu Yosafatin bii Nimusin debubu u nùn seesi. ¹⁵ N deema Yoramu wi, u gina wãa Yisireeliɔ ba nùn nɔɔrimɔ mɛera ye u wan sɔ sanam mɛ u tabu mɔ ka Sirin sunɔ wi.

Yera Yehu u win tabu sina kpaasibu sɔɔwa u nɛɛ, ñ n beɛn kĩrun na, i ku de baa beɛn tɔn turo u yari u da Yisireeliɔ u sina boko yen labaari sɔ.

¹⁶ Saa yera Yudan sina boko Akasia u maa Yoramu mɛerim na win mɛera yen sɔ. Yera Yehu u win tabu keke ye dumi gawe yɔɔwa u maa da mi. ¹⁷ Ma wuu kɔso u Yehun tabu wuuru wa ta wee. Yera u da u sina boko sɔɔwa u nɛɛ, na tabu wuuru garu waamɔ ta wee.

Ma Yoramu u nɛɛ, a maasɔ goo gɔrio u da u bu bikia u nɛɛ, bɔri yendun gariya ba ka sɔimɔ?

¹⁸ Ma maasɔ wi, u da Yehun mi, u nɛɛ, sina boko u nɛɛ, bɔri yendun gariya i ka sɔimɔ?

Ma Yehu u nɛɛ, mba n nun wa, a wuro nen biruɔ!

Yera kɔso wi, u maa da sina bokon mi, u nɛɛ, gɔro wi, u tura tɔn ben mi, adama u ñ gɔsirame.

¹⁹ Ma Yoram u maa dera maasɔ kpao u da. Ye u tura mi, yera u nɛɛ, sina boko u nɛɛ, bɔri yendun gariya i ka s̄imɔ?

Ma Yehu u nɛɛ, mba n nun wa. A wuro nɛn biruɔ!

²⁰ Yera k̄so wi, u maa da sina bokon mi, u nɛɛ, winin tii u tura mi. Adama u ñ wurame. Tɔn wuu te ta maa wee mi, ta s̄awa nge Yehu Nimusin biigiru. Domi wi u tabu keke ye kpare u mɔwa nge wiuro.

²¹ Yera Yoram u nɛɛ, i nɛn tabu keke s̄ɔru koowo, ma ba ye s̄ɔru kua. Yera wi, Yoram, Isireliban sina boko ka Akasia Yudaban sina boko ba seewa ba dɔɔ bu ka Yehu yinna, ben baawure u w̄a win tabu keke s̄ɔɔ. Ma ba Yehu deema Nabɔti Yisireligiin gbaarɔ.

Yoramun gɔɔ

²² Saa yè s̄ɔɔ Yoram u Yehu wa, yera u nùn bikia u nɛɛ, alafiawa a ka s̄imɔ mɛ?

Ma Yehu u nɛɛ, amɔna alafia ya ko n ka w̄a, domi a dera wunɛn mero Yesabeli u b̄unu gasirimɔ u s̄amɔ ma u s̄ororu mɔ.

²³ Ma Yoram u biruku yira wura u duka yakura. U nɔɔgiru sua u nɛɛ, k̄sira tunuma, Akasia.

²⁴ Saa yera Yehu u win tendu sua u Yoramu toba win senun baa s̄ɔɔ. Ma s̄ɛu ga da ga w̄ari win woo s̄andɔ. Ma u w̄aruma u gu, win tabu keke ye s̄ɔɔ. ²⁵⁻²⁶ Ma Yehu u win tabu sunɔ turo Bidikaa s̄ɔɔwa u nɛɛ, sanam mɛ sa Akabu sw̄ii ka dumi a yaaye ye Yinni Gusunɔ u gerua win s̄ɔ? U nɛɛ, nge mɛ Akabu u Nabɔti ka win bibun yem yari gbaa te s̄ɔɔ, nge mɛya u koo maa de win bweserun yem mu yari gbaa te s̄ɔɔ. Yen s̄ɔ, a Yoramun goo te suo a kare gbaa ten mi.

Ba Akasia

Yudaban sina boko go

(I maa mɛerio Bandun Gari II, 22:7-9)

²⁷ Ye Akasia u wa mε, yera u duka sua u da Beti Gani gia. Ma Yehu u nùn naa swīi sere Gurin gungurɔ, Yibileamun bɔkuɔ. Ma u nεε, i nùn tweeyo, ma ba nùn twee ba ka da Megidoɔ. Miya u gu. ²⁸ Ma win bwāaba win goru sua ba ka da Yerusalemuɔ ba sikua, win baababan sikaɔ, Dafidin wuuɔ.

²⁹ N deema Akasia wi, u bandu diwa Yudaɔ Akabun bii Yoramun bandun wɔɔ wɔkura tiase sɔɔ.

Ba Yesabeli go

³⁰ Yen biruwa Yehu u dua Yisireeliɔ. Ye Yesabeli u nua mε, yera u win wuswaa buraru kua u kiroba doke nɔniɔ. Ma u win wiru yara fenɛntin di u ka yam mεera. ³¹ Sanam mε Yehu u dua wuuɔ, yera Yesabeli u nùn sɔɔwa u nεε, Simiri wi u ra win yinni gon kəsire, n sere do a ka na mi?

³² Ma Yehu u wuswaa seeya fenɛnti yen bera gia wɔllɔ u nεε, wara u ka man yɔra.

Ma sina bokon sɔm kowobun wirugibu gabu yiru n̄ kun mε ita ba nùn mεerima temɔ. ³³ Yera u nεε, i Yesabeli kasa kooma temɔ.

Ma ba nùn kasa kua. Yera win yem yari gbāraru wɔllɔ, ka maa dumin wɔllɔ. Ma Yehu u nùn yasisi ka tabu keke ye dumi gawe.

³⁴ Yen biruwa Yehu u dua sina kpaaru mi, ma u di u nɔra. Yera u nεε, i doo i kurɔ kam wi sike domi u sāawa sina bokon bii.

³⁵ Ye ba da, yera ba deema win wii koko ka win naasu ka nɔm taranu tɔnawa nu wāa mi, ma ba nu sua ba sikua. ³⁶ Ma ba da ba ye Yehu sɔɔwa, yera u bu wisa u nεε, mɛya Yinni Gusunɔ u raa gerua saa win sɔmɔ Eli Tisibigiin nɔɔn di, ye u nεε, bɔna nu koo Yesabelin goru tem Yisireelin gberɔ. ³⁷ Nge mɛya win wasin sukum mu kua taaki Yisireelin gberɔ. Kpa bu ku raa ka nεε, Yesabelin sikira mini.

Ba Akabun bweseru go

10

¹ Akabu u bibu m̄owa wata ka w̄okuru, ba w̄a Samarīo. Ma Yehu u Yisirēelin sinambu tireru yorua ka yen guro gurobu ka sere be ba Akabun bii be neni u n̄ε, ² b̄εε be i sina bokon bibu k̄ōsu ka win tabu k̄εε yi dumi gawe, ka win dumi ka wuu gb̄araruguu ka win tabu ȳānu, tire teni t̄a n b̄εen n̄oma dua, ye ko i ko wee, ³ i m̄εerio win bii be s̄o, wi n ween̄ε u win baan ḡona k̄osire ko kpa i n̄un ko sun̄o. Yen biru kpa i n̄un sanna.

⁴ Ye ba tire te wa, ma ba berum soora gem gem ba n̄ε, wee sinambu yiru ba n̄ kp̄ia ba ȳōre wun̄ε Yehun wuswaāo. Kaa sere gere b̄εε? ⁵ Sina kpaarun s̄om kowobun wirugii ka wuun wirugibu ka guro gurobu, ka be ba sina bii be neni, ba m̄enna ba Yehu bii ḡoria ba n̄ε, sa ko n s̄āwa wun̄en bw̄āabu. Ye a maa gerua kpuro yera sa ko ko. Sa n̄ goo bandu w̄ε̄m̄o.

⁶ Yera Yehu u maa bu tireru yorua u n̄ε, ì n s̄ān na n̄egibu, ma i ko i nen gere wura, i man bii ben winu b̄ōriama Yisirēelīo sia amadaare.

N deema tem min wirugiba ba sina bokon bibu wata ka w̄oku te neni.

⁷ Ye ba tire te wa, yera ba sina bibu wata ka w̄oku te mw̄εera, ba ben winu bura. Ma ba nu gure birenu s̄o ba ka Yehu daawa Yisirēelīo. ⁸ Ma win s̄om̄o u da u n̄un s̄ōwa u n̄ε, ba ka sina bii ben wii ni na. Yera u n̄ε, bu nu b̄onu koowo suba yiru kpa bu nu yi k̄onn̄ōw̄o sere sisiru bururu. ⁹ Ye u yara sisiru bururu, ma u da u ȳōra t̄ambu kpuron wuswaāo u n̄ε, b̄εε i s̄āwa gemgibu. Adama n̄ε, na nen yinni sina boko Yoramu seesi ma na n̄un go. Beni maa ni, wara u be go. ¹⁰ I n̄ ȳē ma Yinni Gusun̄on gari yi u gerua Akabun bweserun s̄ō, yen gaa kun kam w̄orim̄o domi u win n̄ō mw̄εeru yibiam̄owa te u kua saa win s̄om̄o Elin n̄ōn di.

¹¹ Ma Yehu u tòn be ba tie Akabun yenuo kpuro go Yisireelio, saa be ba sāa wirugibu ka win kpaasibu ka win būu yāku kowobu, baa ben turo u ò deri.

Yehu u Akasian tōmbu go

(I maa mēerio Bandun Gari II, 22:8)

¹² Yen biru Yehu u seewa u da Samario mi yāa kparobu ba ra ben yāanu sōri bu ka nin sansu bōori. ¹³ Yera u ka Akasia Yudaban sina bokon mero bisibu gabu yinna. Ma u bu bikia u nē berà i sāa.

Ba nùn wisa ba nē, sa sāawa Akasian mero bisibu. Sa nawa su ka Yesabelin bibu tōbiri ka sina bokon bii be ba tie Yisireelio.

¹⁴ Yera Yehu u win bwāabu sōwa u nē, i bu mō wasiru.

Ma ba bu mwēera wasiru ba sakira. Baa ben turo ba ò deri. Yen biru ba ben gonu sure dōkō kpiriru garu sō. Be ba go mi, ben geera sāawa tōnu weeru ka yiru.

Yehu u maa

Akabun tòn be ba tie go

¹⁵ Ye Yehu u doona min di, yera u ka Yonadabu, Rekabun bii yinna u wee. Ma u nùn tōbura. Yen biru u nē, wunen gōru ga dēere nge mē neguu ga sāa wunen sō?

Ma Yonadabu u nùn wisa u nē, oo.

Ma Yehu u nē, ò n men na, a man nōma wēema.

Ma u nùn nōma wē. Yera Yehu u nùn yōsia win tabu keke sō, u yōra win bōkuo. ¹⁶ Ma u nē, su da sannu kpa a wa sōmbu te na mō ka kīru Yinni Gusunon sō.

¹⁷ Ye ba tura Samario, ma Yehu u Akabun tòn be ba tie kpuro go. U bu kpeerasia nge mē Yinni Gusunō u gerua saa win sōmō Elin nōon di.

Yehu u būu wi ba mō Baalin

sāabu kpuro go

¹⁸ Yen biru Yehu u tǎmbu kpuro menna u bu sǎowa u nɛɛ, Akabu u bũu wi ba mǎ Baali sǎwa fiiko. Adama nɛ, kon nũn sǎwa gem gem. ¹⁹ Yen sǎ tɛ, i man Baalin yǎku kowobu menna ka ben sǎrobu ka ben bwǎabu be ba ra gesi Baali ye sǎ kpuro. I ku ra de baa ben tǎn turo u sina. Domi na kǐ n yǎku bakaru kowa Baalin mi. Ben wi u maa yina u na sere bu yɛro go.

Adama u yeni gerumǎwa u ka Baalin sǎabu kpuro bwisi kua u bu go. ²⁰ Yehu u bu sǎowa u nɛɛ, bu kparo kpa tǎmbu kpuro bu menna sǎo teeru bu Baali sǎ. Ma ba kpara. ²¹ Yera u maa sǎmǎbu gǎra Isireliban tem kpuro sǎo. Ba Baalin sǎabu kpuro menna. Baa ben tǎn turo kun sine. Ma be kpuro ba yiba bũu wi ba mǎ Baalin diru mi, siki siki. ²² Ma u wi u ra bũu dii ten yǎku yǎnu bere sǎowa u nɛɛ, u yǎa ni yarama u be ba koo bũu ni sǎ kpuro wɛ. Ma u nu yarama. ²³ Yera Yehu ka Yonadabu Rekabun bii ba dua bũu diru mi, ba bũu sǎo be sǎowa ba nɛɛ, i mɛɛrio sǎa sǎa Yinni Gusunǎn sǎabu bǎ n wǎa mi. Domi Baalin sǎabu tǎna tǎnawa sa kǐ ba n wǎa mini.

²⁴ N deema Yehu u tabu durǎbu gǎsa tǎmbu wenɛ u yǎrasia dii ten kǎnnǎwǎ u bu sǎowa u nɛɛ, bɛɛn wi u dera tǎn be ba wǎa dii te sǎo, baa ben turo, u yara u doona, yɛrowa ba koo go. Ma wi Yehu ka Yonadabun tii ba dua bu ka siarabun yǎkuru ko Baalin mi ka maa yǎku dǎo mwaararugiru. ²⁵ Sanam mɛ ba yǎku ni kua ba kpa, yera Yehu u tabu kowo be sǎowa u nɛɛ, i duo mi, i bũu sǎo be kpuro go, i ku ra de baa ben turo u yari.

Ma ba dua mi, ba bu go go ka takobi. Yera ba goo ni yara ba ka da wuun biruǎ. Yen biru ba gǎsira ba wura bũu diru mi. ²⁶ Ma ba Baalin bwǎaroku ge yarama ba dǎo meni tǎowǎ. ²⁷ Yen biru ba bũu dii te sura. Ma mi kpuro n kua tǎmbun swaa swǐi yeru sere ka gisǎ.

Yehun gǎo

²⁸ Nge mesuma Yehu u ka Baalin sãaru kpeerasia Isireliõ. ²⁹ Adama ka me, u Yeroboamu Nɛbatin biin yira swii, wi u Isireliba doke toraru sɔɔ, ye ba ka naa buu wuraginu sãwa ni u kua u yi Beteliõ, ka Danuõ.

³⁰ Yera Yinni Gusunõ u Yehu sãõwa u nɛɛ, wunen bibu ba koo bandu diwa Isireliõ sere ka ben debuminõ, yèn sã a kua ye ya wã nen nɔni sɔɔ. A Akabun bweseru go nge me na gerua.

³¹ Adama ka me, Yehu u ñ Gusunõ Isireliban Yinni mem nɔwɛ kpuro, domi Yeroboamun yira u swii, wi u Isireliba doke toraru sɔɔ.

³²⁻³³ Saa ye sɔɔra Yinni Gusunõ u Isireliban tem kawabu torua. Ma u dera Hasaeli u bu seesi u ben tem nɔɔ bura yenu kpuro mwɛɛra. Nge meya n kua ba ñ ka Yuudenin sãõ yari yerun bera kpuro mɔ n ka da sere daa te ba mɔ Aanõwɔ, Anɛɛn bera gia, Galadi ka Basanin temɔ, mi Gadigibu ka Rubeniba ka Manaseba ba wãa.

³⁴ Ye Yehu u maa kuan sukum ka wɔrugɔɔ te u sãõsi, ye kpuron gari yi yorua Isireliban sinambun faagin tireru sɔɔ. ³⁵⁻³⁶ U kuawa wãõ tena yiru sari bandu sɔɔ, Samariõ Isireliba sɔɔ. Yen biru u kpuna u gu. Ma ba nùn sikua win baababan sikaõ Samariõ. Ma win bii Yoakasi u bandu kɔsire kua.

11

*Atali u bandu wɔra Yudaõ
(I maa mɛɛrio Bandun Gari II, 22:10-12)*

¹ Ye Atali sina boko Akasian mero u wa ma win bii u gu, yera u seewa u sina bibun bweseru kpuro go. ² Adama Yoseba, Yoramun sina bokon bii, u win sesu Akasian bii Yoasi sua asiri sɔɔ sanam me Atali u sina bii be goomɔ. Ma u da u nùn berua win nɔɔrion kpɛn yerɔ Yinni Gusunɔn sãa yerɔ. Nge meya n kua ba ñ ka Yoasi go. ³ Ma Yoseba

u nùn berua wǎo nǎba tia sǎa yeru mi. N deema saa ye sǎo, Atali u bandu dii tem mi.

Ba Yoasi kua sunǎo

(I maa mǎerio Bandun Gari II, 23:1-21)

⁴ Ye Yoasi u kua wǎo nǎba yiru mi ba nùn berua mi, yera Yehoyada yǎku kowo u tabu kowobu wunǎm wunǎm wirugibu menna ka Keretiba ka sina bokon kǎsobu Yinni Gusunǎn sǎa yerǎ, u ka bu arukawani bǎkua. Ma u dera ba bǎrua sǎa yee ten mi. Yen biru u bu sina bokon bii Yoasi wi sǎosi. ⁵ Ma u bu wooda yeni wǎ u nǎe, ye i ko i ko wee. Bǎe sǎo, be ba koo sǎmburu ko tǎo wǎrarugiru sǎo, ba koo bu bǎnu kowa wuunu ita. Kpa wuu teeru tu sina bokon yǎnu kǎsu. ⁶ Yiruse maa, tu maa yǎra kǎnnǎ ge ba mǎ Suuri gia. Kpa itase te ta tie, tu yǎra sina kpa kǎsobun biruǎ bu ka tǎmbu yinari bu du mi. ⁷ Wuunu yiru ni nu ñ sǎmburu mǎ tǎo wǎrarugiru sǎo, niya nu koo Yinni Gusunǎn sǎa yeru kǎsu mi sina boko u wǎa. ⁸ Kpa nu n nùn sikerene, ben baawure u n win tabu yǎnu neni. Saa ye sǎo, wi u bu bǎsu kpuro bu yǎro goowo. Ba ko n wǎawa sina bokon bǎkuǎ ù n yariǎ ñ kun mǎ ù n duǎ.

⁹ Ma tabu kowobun wirugii be, ba kua kpuro nge mǎ Yehoyada u bu yiire. Ben baawure u win tabu kowobu sua be ba ra sǎmburu sue tǎo wǎrarugiru sǎo, ka sere be ba ra maa wǎre te sǎo. Be kpuro ba da Yehoyadan mi. ¹⁰ Yera Yehoyada wi, u wirugii be, Dafidin yaasi wǎ yi yi wǎa Yinni Gusunǎn sǎa yerǎ ka terǎnu. ¹¹ Ma tabu kowo ben baawure u win tabu yǎnu neni ba ka yǎ ba sina boko sikerene yǎku yerun bǎkuǎ Yinni Gusunǎn sǎa yerǎ. ¹² Yǎku kowo Yehoyada u Yoasi, sina bokon bii yarama. U nùn sina furǎ dokea ma u nùn woodan tireru wǎ. Yen biru ba nùn gum tǎre wirǎ ba kua sunǎo. Ma ba taki kua ba nǎe, sina boko, wunen wǎaru tu daka da.

¹³ Saa ye sɔɔ, Atali u tɔn be kpuron wurenu nua, yera u seema u na Yinni Gusunɔn sãa yeru mi. ¹⁴ U wa wee, sina boko u yɔ mi sina bokoba ra yɔre bu ka gari ko, ka tabu sinambu ka be ba ra kɔbi so, be kpuro ba yɔ sina bokon bɔkuɔ. Ma tem mɛn tɔmbu kpuro ba nuku dobu mɔ, ba kɔbi soomɔ. Saa yera Atalin tii u win yaberu nɛnuu u karana u nɛɛ, ba man seesi! Gbera man di!

¹⁵ Yehoyada u n̄ kī bu Atali go Yinni Gusunɔn sãa yerɔ. Yen sɔna u wirugii be sɔɔwa u nɛɛ, i Atali yaro tɔɔwɔ. Wi u n̄n swīi kpuro, i yɛro goowo ka takobi.

¹⁶ Ma ba ka n̄n yara, ba ka da sina bokon yenuɔ ka swaa ye dumi yi ra ka du. Miya ba n̄n go.

¹⁷ Yen biru Yehoyada u dera sina boko Yoasi ka win tɔmbu Yudaba ba ka Yinni Gusunɔ arukawani bɔkua ye ya gerumɔ ma ba ko n̄ sãa win tɔmbu. ¹⁸ Ma ba da b̄u wi ba mɔ Baalin dirɔ, ba tu kɔsuka muku muku ka ten turanu ka ten bw̄arokunu. Ma ba Matani go wi u sãa Baali yen yãku kowo. Yen biruwa Yehoyada yãku kowo u tɔmbu yi yi bu ka Yinni Gusunɔn sãa yeru kɔsu.

¹⁹ Ma u dera tabu kowobun wirugii be, ka Kereti be, ka sina bokon tiin kɔso be, ka sere maa wuun tɔmbu kpuro, ba ka Yoasi yara Yinni Gusunɔn sãa yee ten min di, ba ka n̄n da sina kpaarɔ ka swaa ye sina bokon kɔsobu ba ra ka du. Ma ba n̄n swīi sina kitarɔ. ²⁰ Ma tɔn be kpuro ba nuku dobu mɔ.

Ba w̄a b̄ari yendu sɔɔ, domi ba Atali go ka takobi sina kpaarɔ.

12

Yoasi u kua Yudaban sina boko

(I maa mɛerio Bandun Gari II, 24:1-3)

¹⁻² Yehun bandun w̄ɔɔ nɔɔba yiruse sɔɔra Yoasi u bandu di Yerusalemuɔ. U mɔwa w̄ɔɔ nɔɔba yiru saa ye sɔɔ. Ma u kua w̄ɔɔ weeru ban te sɔɔ. Win m̄eron yīsira Sibia Beri

Sebagii. ³ Yoasi wi, u kuawa ye ya Yinni Gusunə wěre win wāaru səw. Yera u yāku kowo Yehoyadan sōsiru wura. ⁴ Adama u ɲ gunguu ni kəsuke ɲɲn mi ba ra būnu sã. Domi tamba ra n daamə mi ba n būu ni sāmə kpa ba n turare dōw dokemə.

Yoasi u Yinni Gusunən sãa yeru sənwa
(I maa mɛerio Bandun Gari II, 24:4-14)

⁵ Yoasi u dera ba Yinni Gusunən sãa yeru sənwa ma u yāku kowobu menna u bu sōwa u nɛɛ, bu gobi məw yi ba ka na sãa yerun sō. Yiya yi ba raa baawure bure win wāarun sō, ka sere maa yi gaba gōru doke ba wē ka nuku tia. ⁶ U nɛɛ, bu yi kpuro məw begibun min di. Kpa bu yi dendi bu ka sãa yee te səmɛ mi ta sankira.

⁷ Adama yāku kowo be, ba ɲ sãa yee te sənwa sere n ka kua sina boko Yoasin bandun wōw yenda itase. ⁸ Yera sina boko u yāku kowo Yehoyada ka yāku kowo be ba tie soka. Ma u bu bikia u nɛɛ, mban sōna i ɲ sãa yee te sənwa. ɲ n mɛn na, i ku ra maa gobi gɛɛ mwa tɔmbun min di, bɛɛn tiin sō. Adama i ko yi deriwa i ka sãa yee te səmɛ.

⁹ Ma yāku kowo be, ba gōru doke bu ku maa tən ben gobi mwa, kpa bu ku maa bu sãa yee ten sɔmbun sɔmburu nɔmu sɔndia.

¹⁰ Yera yāku kowo Yehoyada u kpakoro piibu gagu kua, u gu yaba wəllə. Ma u da u yi yāku yerun bəkuə, nəm geu gia, Yinni Gusunən sãa yerun kənnəwə. Gobi yi tamba ka na sãa yee ten sō, mi sōra yāku kowo be ba sãa yee te kōsu ba ra yi kpɛɛ. ¹¹ Bə n wa gobi yi, yi dabia kpakoro te səw, yera ba ra sunən tire yoro ka yāku kowo tənwero sokusie bu yi gura bu gari. ¹² Kpa bu yi be ba koo sãa yee ten sɔmburu ko nɔma bɛria. Yiya ba ka dāa dākobu kəsia, ka nɔman səm kowobu, ¹³ ka banəbu, ka be ba kpenu dākumə. Yi sōra ba ka maa dāa dwa ka kpenu ka gāa ni ba koo ka sãa yee te səmɛ kpuro gesi.

¹⁴ Adama baa yin gee, ba ñ ka sãa yee ten dendi yãnu dwa nge gbëa ye ba kua ka sii geesu ñ kun me wobunu, ñ kun me nãri, ñ kun me kãbi, ñ kun me dendi yãa ni ba kua ka wura, ñ kun me ka sii geesu. ¹⁵ Be ba sãmbu te mð, beya ba yi wë ba ka sãa yee te sãnwa. ¹⁶ Ba ku ra bu bikie nge me ba ka gobi yi dendisinamã. Domi ba ye kpuro mðwa dee dee.

¹⁷ Gobi yi ba ra wë yaa saberun ayerã, torarun yãkurun sã ba ku ra yi yi Yinni Gusunãn sãa yerun sã. Yiya yi ra ko yãku kowogii.

Yoasin bandun kpeeru

(I maa meerio Bandun Gari II, 24:23-27)

¹⁸ Saa ye sãra Sirin sina boko Hasaeli u Gati wãri. Ma u ye mwa. Yen biru u gõru doke u da u Yerusalemu mwa. ¹⁹ Yera Yoasi Yudan sina boko u yãa geenu gura ni win tii u yi Yinni Gusunãn sã, ka sere ni win baababa Yosafati ka Yoram u ka Akasia ba yi, ka maa wura ye ya wãa Yinni Gusunãn arumanin beru yerã, ka sere ye ya wãa sina kpaarã. Ye kpurowa u sua u Hasaeli Sirin sina boko mãrisia. Ma Hasaeli wi, u ñ maa Yerusalemu wãri.

²⁰ Ye Yoasi u kuan sukum mu yorua Yudan sinambun faagin tireru sã. ²¹⁻²² N deema win bwãabu Yosakaa Simeatin bii, ka Yosabadi Someen bii, beya ba nùn seesi ba go Milon dirã Silan wãwã. Ma ba nùn sikua win baababan sikaã Dafidin wuuã. Ma win bii Amasia u bandu kãsire kua.

Yoakasi u kua Isireliban sina boko

13

¹ Yoasi Akasian bii, Yudaban sina bokon bandun wãã yenda itase sãra Yoakasi, Yehun bii u bandu di Isireliba sã, Samariã. Yoakasi wi, u kuawa wãã wãkura nãbu ka yiru ban te sã. ² Kãsa u kua Yinni Gusunãn nãni sã, Yeroboamu Nebatin biin yira u swii mam mam, wi u

Isireliba doke toraru sɔɔ. ³ Saa ye sɔɔra Yinni Gusunɔ u ka Isireliba mɔru bara too. Ma u bu Sirin sina boko Hasaɛli nɔmu beria ben wɔaru kpuro sɔɔ n ka girari sere win bii Beni Hadadin waati kpuro sɔɔ.

⁴ Yera Yoakasi u Yinni Gusunɔ somiru kana. Ma Yinni Gusunɔ u nɔn wurari. Domi u wa dam mɛ Sirin sinam be, ba Isireliba dɔremɔ. ⁵ Yera u bu faaba kowo seeya wi u bu yara nɔni swɔa ten min di. Saa yera ba sina ka bɔri yendu ben yɛnusɔ nge yellu. ⁶ Adama ka mɛ, ba n̄ Yeroboamun bweserun yira deri wi u Isireliba doke toraru sɔɔ. Ba wɔriwa win durum sɔɔ. Ba maa dera b̄uu wi ba m̄ Asitaaten bwɔarokunu nu gire Samariɔ.

⁷ Yoakasin tabu kowobu sɔɔ, Yinni Gusunɔ u dera Sirin sina boko u ben dabiru go, u nama muku muku ba kua nge tua. Maasɔbu weeraakuru tɔnawa u nɔn deria ka tabu kowobu nɔrɔbun suba wɔkuru (10.000) ka tabu kɛkɛ yi dumi gawe wɔkuru.

⁸ Ye Yoakasi u kuan sukum, ka wɔrugɔɔ te u s̄ɔsi, ye kpuron gari yi yorua Isireliban sinambun faagin tireru sɔɔ. ⁹ Yeniban biru u kpuna u gu. Ma ba nɔn sikua win baababan sikaɔ Samariɔ. Ma win bii Yoasi u bandu kɔsire kua.

Yoasi u kua Isireliban sina boko

¹⁰ Yoasi Yudaban sina bokon bandun w̄ɔ tɛna ka nɔɔba yiruse sɔɔra, Yoasi Yoakasin bii u bandu di Isireliba sɔɔ Samariɔ. U kuawa w̄ɔ wɔkura nɔɔbu ka tia ban te sɔɔ. ¹¹ Yoasi wi, k̄ɔsa u kua Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Yeroboamu Nɛbatin biin yira u sw̄i mam mam, wi u Isireliba doke toraru sɔɔ.

¹² Ye Yoasi u kuan sukum ka wɔrugɔɔ te u s̄ɔsi, ka sere maa taa bi u kua ka Amasia Yudaban sina boko, ye kpuron gari yi yorua Isireliban sinambun faagin tireru sɔɔ. ¹³ Ma u kpuna u gu, ba nɔn sikua mi ba ra Isireliban sinambu sike. Ma win bii Yeroboamu u bandu kɔsire kua.

Isireliba ba koo Sirigibu kamia

¹⁴ Elisee u bara. Bara tera u ka gu. Adama u sere gbi, Yoasi Isireliban sina boko u da win mi, u swī win wuswaa u nεε, nen baaba! Nen baaba wunε wi a s̄a Isireliban dam mε mu bu k̄su nge ben tabu kεkε dumigii ka ben maas̄bu.

¹⁵ Elisee u n̄n s̄ōwa u nεε, a doo a t̄ndu sua ka s̄enu. Ma u t̄n te sua ka s̄ε ni. ¹⁶⁻¹⁷ U maa n̄n s̄ōwa u nεε, a f̄enenti wukio ye ya w̄a s̄ō yari yeru gia.

Ma sina boko Yoasi wi, u ye wukia. Ma Elisee u maa nεε, a wunen t̄n te suo a b̄eri.

Ma sina boko u tu sua u b̄eri. Yera Elisee u win n̄ma s̄ondi sina bokogian w̄ll̄. Ma u n̄n s̄ōwa u nεε, a toowo. Ma u toba. Yen biru u maa sina boko Yoasi s̄ōwa u nεε, nasaran s̄uwa mi. Geya ga s̄ōsi ma Yinni Gusun̄ u koo b̄εε nasara w̄̄ Sirigibun w̄ll̄. I ko i bu gowa mam mam Afekī.

¹⁸ Elisee u kpam Yoasi s̄ōwa u nεε, a s̄ε ni suo.

Ma u nu sua. Yera u nεε, a ka nu tem soowo.

Ma u so n̄n ita u ȳra. ¹⁹ Ma Elisee u ka sina boko m̄ru kua u n̄n s̄ōwa u nεε, kaa raa sowa n̄n n̄abu n̄ kun mε n̄n n̄aba tia. Saa yera kaa raa Sirigii be go mam mam. Adama wee t̄̄ n̄n ita t̄nawa kaa bu kamia.

²⁰ Yen biruwa Elisee u gu, ba n̄n sikua. Yen w̄ō ge ga swī s̄ōra M̄abun tabu kowobun wuunu ganu nu ra Isireliba w̄raa n̄. ²¹ Yera s̄ō teeru dur̄ goo u gu Isireliban suunu s̄ō. Ye ba n̄n sikum̄, yera ba wa wee, M̄abuban tabu kowo wuuru gara kurama. Ma ba goo te kare Eliseen siki w̄rū. Ye dur̄ win goo te, ta da ta Eliseen kukunu w̄ri, yera dur̄ wi, u kua waso. Ma u seewa u ȳra.

Isireliba ba Sirigibu kamia

²² Hasaeli, Sirin sina boko u raa Isireliba dam d̄re Yoakasin w̄arun t̄ru kpuro s̄ō. ²³ Adama Yinni Gusun̄ u bu m̄erima, ma u ben w̄n̄w̄ndu wa, arukawani ye u

ka Aburahamu ka Isaki ka Yakøbu bøkuan sǝ. U ñ wure u bu biru kisi, bu kam ko.

²⁴ Hasaeli wi, u gu. Ma win bii Beni Hadadi u bandu kəsire kua. ²⁵ Saa ye sǝra Yoasi Yoakasin bii, u Isireliban wuu si mwεera si Beni Hadadin tundo Hasaeli u raa mwεera tabu sǝ. Nən itawa u Beni Hadadi wi tabu di u ka wuu si kpuro mwεera.

14

Amasia u kua Yudaban sina boko

(*I*maa mεerio Bandun Gari II, 25:1-4,11-12,17-28; 26:1-

2)

¹ Yoasi Yoakasin bii, Isireliban sina bokon bandun wǝo yiruse sǝra Amasia, Yoasi Yudaban sina bokon bii u bandu di Yudaǝ. ² Saa ye u ban te di, wǝo yenda nǝobuwa u mǝ. Ma u kua wǝo tɛna tia sari bandu sǝo Yerusalemuǝ. Win meron yīsira Yoadani Yerusalemugii. ³ Gea u kua Yinni Gusunən nǝni sǝo, adama ya ñ Dafidigia tura. U kuawa nge mε win tundo Yoasi u kua. ⁴ U ñ maa gunguu nìn mi ba ra bũnu yǎkuru ko kəsuke. U dera ba yǎkunu mǝ ma ba turare dǝo dokemǝ nin wǝllo.

⁵ Sanam mε win banda dam kua, yera u win bwǎabu go, be ba raa win tundo go. ⁶ Adama u ñ tən ben bibu go nge mε ya yorua Mǝwisin tireru sǝo tǝ sǝo Yinni Gusunǝ u nεε, ba ñ tundo goomǝ win biin torarun sǝ. Meya ba ñ maa bii goomǝ win tundon torarun sǝ. Adama wi u tora wiya ba koo go. ⁷ Amasia wiya, u maa Edǝmuban tabu kowobu nǝrǝbun suba wǝkuru (10.000) go wǝwa sǝo ye ba sokumǝ Bǝru. Taa bi sǝra u wuu ge ba sokumǝ Sila mwa, ma u gen yīsiru gǝsia Yokutεeli. Yīsɛ tera ba ka gu sokumǝ sere ka gisǝ.

⁸ Yera u maa Yoasi Yoakasin bii, Yehun debubu sǝmǝ gǝria u nεε, u seema bu yinna bu tabu ko. ⁹ Yera Yoasi wi, u Amasia sǝǝwa u nεε, sǎku koru garu ta wǎa Libanin

guurɔ, tera ta d̄ãa bakaru garu ḡoria ta n̄ɛɛ, a man wunen bii w̄andia k̄ɛɛma u ko n̄en biin kurɔ. Yera gbeeku yɛɛ yi seewa yi da yi s̄ãku koo te taaka yi go. ¹⁰ Geema Amasia, wee t̄ɛ a Ed̄omuba kamia ma a tii sue. A ñ sinamɔ wunen ȳenuɔ s̄ɛɛ? Kpa a n nuku dobu m̄ɔ wunen nasaran s̄ɔ? Mban s̄ona kaa maa tii tabu kp̄ɛɛ bi bu koo ka nun k̄ɔsa naawa kpa wunɛ ka Yudaba i kam ko.

¹¹ Adama Amasia kun win gere swaa sue. Ma Yoasi Isireliban sina boko u da u bu tabu w̄ori. Ma ba yinna ba waana n̄oni ka n̄oni wi ka Yudaban sina boko B̄eti Sem̄esiɔ, Yudaban temɔ. ¹² Ma Isireliba ba Yudaba kamia ba duki yakikira, ben baawure u da u w̄ori win kuu bekurugirɔ. ¹³ Isireliban sina boko Yoasi, Akasian debubu u Amasia Yudaban sina boko yoru mwa B̄eti Sem̄esi mi. Yen biru u da Yerusalem̄uɔ ma u yen gb̄ararun gana sura ḡom soonu n̄ɛru (400) saa k̄onnɔ ge ba m̄ɔ Efaraimun di sere n ka da k̄onnɔ ge ga w̄ã s̄ɔɔ ȳɛsan n̄om geu gia. ¹⁴ Ma u da u wura gura, ka sii geesu ka sere ḡã gee ni nu w̄ã Yinni Gusun̄on s̄ã yerɔ ka sinambun arumanin beru yerɔ. Yen biru u maa t̄ambu m̄ɔru mw̄ɛɛra. Ma u ḡosira Samariɔ.

¹⁵ Ye Yoasi u kuan sukum ka w̄orugɔɔ te u s̄ɔɔsi ka taa bi u ka Amasia Yudaban sina boko kua, ye kpuron gari yi yorua Isireliban sinambun faagin tireru s̄ɔɔ. ¹⁶ Sanam m̄ɛ Yoasi u kpuna u gu, ba n̄un sikua Samariɔ mi ba ra Isireliban sinambu sike. Ma win bii Yeroboamu u bandu k̄osire kua.

¹⁷ Isireliban sina boko Yoasi, Yoakasin biin ḡoon biru, Amasia Yoasin bij, Yudaban sina boko u maa kuawa w̄ɔɔ w̄okura n̄ɔbu. ¹⁸ Ye Amasia u kuan sukum mu yorua Yudaban sinambun faagin tireru s̄ɔɔ.

¹⁹ Yera s̄ɔɔ teeru ba n̄un seesi Yerusalem̄uɔ. Ma u duka yakura u da Lakisiɔ. Adama ba n̄un naa sw̄ii mi, ba go.

²⁰ Ma ba win goo te sua ka keke ye dumi gawe ba ka na

Yerusalemuə ba sikua win baababan sikaə, Dafidin wuuə.
²¹ Yeniban biru Yudaba kpuro ba Asaria Amasian bii sua
 ba swii win tondon bandun səə. Saa ye səə, u məwa wəə
 wəkura nəəbu ka tia. ²² Ye Asaria u bandu di u kpa, yera
 u Elati mwa ma u ye bana sənwa.

Yeroboamu yiruse

u kua Isireliban sina boko

²³ Amasia Yoasin bii Yudaban sina bokon bandun wəə
 wəkura nəəbuse səəra Yeroboamu Yoasin bii, Isireliban
 sina boko u bandu di Samariə. Ma u kua wəə weeru ka
 tia. ²⁴ Kəsa u kua Yinni Gusunən wuswaaə. Yeroboamu
 Nəbatin biin yira u swii mam mam, wi u Isireliba doke
 toraru səə. ²⁵ U Isireliban wusu kpuro mwəera si su wā
 saa Hamatin di, səə yēsən nəm geu gia sere n ka da nim
 wəku bəruguuə nge mē Yinni Gusunə u gerua saa win
 səmə Yonasi Amitain biin nəən di, wi u sāa Gati Hefəegii.
²⁶ Məya Yinni Gusunə u Isireliban nəni swāaru wa ta kpā.
 Domi be kpurowa ba yoru dimə, ba n maa goo mə wi u
 koo bu wəra. ²⁷ N deema Yinni Gusunə u n gōru doke
 u ka Isireliban yīsiru go. Yen sōna u bu faaba kua saa
 Yeroboamu Yoasin biin nəman di.

²⁸ Ye Yeroboamu u kuan sukum ka wərugəə te u sōsi
 taa bi u kua səə, ka nge mē u wuu si su wāa Damasiə ka
 Hamatiə mwəera si su raa sāa Yudabagisu, ye kpurowa ya
 yorua Isireliban sinambun faagin tireru səə. ²⁹ Sanam mē
 u kpuna u gu, ba nūn sikua win baababan sikaə mi ba ra
 Isireliban sinambu sike. Ma win bii Sakari u bandu kəsire
 kua.

15

Asaria

u kua Yudaban sina boko

(*I maa mēerio Bandun Gari II, 26:3-4,21-23*)

¹ Yeroboamu Isireliban sina bokon bandun wɔ̃ɔ tɛna ita sarise sɔ̃ra Asaria Amasian bii u bandu di Yudaɔ.

² U mɔwa wɔ̃ɔ wɔ̃kura nɔ̃ɔbu ka tia sanam mɛ u bandu di. Ma u kua wɔ̃ɔ weeraakuru ka yiru bandu sɔ̃. Win meron yĩsira Yekolia, Yerusalemugii. ³ U kua ye ya wã Yinni Gusunɔn wuswaaɔ nge mɛ win baaba Amasia u kua.

⁴ Adama u ñ gungunu mi ba ra bũu yãkunu ko, bu turare dɔ̃ɔ doke kɔsuke. Domi tɔmba daamɔ ba yãkunu mɔ̃ mi.

⁵ Yera Yinni Gusunɔ u sina boko wi bara disigiru kpɛɛ sere u da u ka gu. Ma ba nùn yara ba ka da diru garun mi. U wã mi wi turo. Ma win bii Yotamu u nùn kɔsire kua u tem mɛ kpare.

⁶ Ye Asaria u kuan sukum mu yorua Yudaban sinambun faagin tireru sɔ̃. ⁷ Sanam mɛ u kpuna u gu, ba nùn sikua win baababan sikaɔ Dafidin wuuɔ. Ma win bii Yotamu u bandu kɔsire kua.

Sakari

u kua Isireliban sina boko

⁸ Asaria Yudaban sina bokon bandun wɔ̃ɔ weeru yiru sarise sɔ̃ra, Sakari Yeroboamun bii u kua Isireliban sina boko Samariɔ. U kuawa suru nɔ̃ɔba tia bandu sɔ̃. ⁹ Kɔ̃sa u kua Yinni Gusunɔn wuswaaɔ, nge mɛ win baababa ba kua. Yeroboamu Nebatin biin yira u swĩi, wi, wi u Isireliba doke toraru sɔ̃. ¹⁰ Sɔ̃ɔ teeru Salumu Yabesin bii u nùn seesi u go Yibileamuɔ. Ma u bandu kɔsire kua.

¹¹ Ye Sakari u kuan sukum mu yorua Isireliban sinambun faagin tireru sɔ̃.

¹² Nge mɛya Yinni Gusunɔn gari yi ka koora yi u Yehu sɔ̃ɔwa u nɛɛ, win biba koo bandu diwa sere ka win bibun debuminɔ.

Salumu u kua Isireliban sina boko

¹³ Asaria Yudaban sina bokon bandun wɔ̃ɔ weeru tia sarise sɔ̃ra, Salumu u bandu di Samariɔ Isireliba sɔ̃. U kuawa suru tia ban te sɔ̃. ¹⁴ Sɔ̃ɔ teeru Menahemu

Gadin bii u seewa Tirisani di u na Samariə. Miya u Salumu Yabesin bii go. Ma u bandu kəsire kua.

¹⁵ Ye Salumu u kuan sukum ka nge me u Sakari seesi u go, ye kpurowa ya yorua Isireliban sinambun faagin tireru səə.

¹⁶ Yen biruwa Menahemu wi, u wuu ge ba mə Tifusaki wəri. Ma u təmbu go saa Tirisani di n ka da Tifusaki mi. U Tifusaki ye wəriwa ka dam yən sə tən be, ba yina u du ben wuuə, ma u ben gurigibun nuki besuka.

Menahemu u kua Isireliban sina boko

¹⁷ Asaria Yudaban sina bokon bandun wəə weeru tia sarise səəra Menahemu Gadin bii u bandu di Isireliə. U kuawa wəə wəkuru ban te səə Samariə. ¹⁸ Kəsa u kua win wāaru kpuro səə, Yinni Gusunən wuswaaə. Yeroboamu Nəbatin biin yira u swii wi u Isireliba doke toraru səə.

¹⁹ Yen biru Pulu Asirin sina boko u na u Isireliba wəri. Yera Menahemu u nən sii geesun tənnu tena wē u ka wa u nən deri kpa u maa win bandu tāsisia. ²⁰ Menahemu wi, u sii gee si mwəerawa be ba dukia mən mi. U ben baawure burewa sii geesun gobi weeraakuru. Ye Asirin sina boko u sii gee si mwa, yera u gəsira u da win temə.

²¹ Ye Menahemu u kuan sukum ye kpuron gari yi yorua Isireliban sinambun faagin tireru səə. ²² Sanam me u kpuna u gu, ba nən sikua win baababan sikaə. Ma win bii Pekasia u bandu kəsire kua.

Pekasia

u kua Isireliban sina boko

²³ Asaria Yudaban sina bokon bandun wəə weeraakuruse səəra Pekasia Menahemun bij, u bandu di Isireliba səə Samariə. Ma u kua wəə yiru ban te səə.

²⁴ Kəsa u kua Yinni Gusunən wuswaaə. Yeroboamu Nəbatin biin yira u swii, wi u Isireliba doke toraru səə.

²⁵ Yera win tabu sunə Peka Remalian bii, ka Galadin tabu kowobu weeraakuru ba nən seesi ba go sina kpaarə

Samariõ. Yen biruwa ba maa Aagõbu ka Arie go. Ma Peka u bandu kãsire kua.

²⁶ Ye Pekasia u kuan sukum ye kpuron gari yi yorua Isireliban sinambun faagin tireru sã.

Peka

u kua Isireliban sina boko

²⁷ Asaria Yudaban sina bokon bandun wõõ weeraakuru ka yiruse sãra Peka, Remalian bii, u bandu di Isireliba sã, Samariõ. U kuawa wõõ yendu ban te sã. ²⁸ Kõsa u kua Yinni Gusunõn wuswaaõ. Yeroboamu Nebatin biin yira u swii wi u Isireliba doke toraru sã.

²⁹ Pekan waati ye sãra Tigilati Pilesee, Asirin sina boko, u Iyoni mwa ka Abeli Beti Maaka ka Yanõa, ka Kedesi ka Hasori ka Galadi ka Galilen tem ka Nefitaliban tem kpuro. Ma u tem mi kpuron tõmbu mwẽera u ka da Asiriõ. ³⁰ Yen biruwa Osee Elan bii, u Isireliban sina boko Peka seesi u go. Ma u bandu di win ayerõ. N deema Yotamu Asarian biin bandun wõõ yendusewa mi.

³¹ Ye Peka u kuan sukum ya yorua Isireliban sinambun faagin tireru sã.

Yotamu

u kua Yudaban sina boko

(*I maa mæerio Bandun Gari II, 27:1-3,7-9*)

³² Peka, Remalian bii Isireliban sina bokon bandun wõõ yiruse sãra Yotamu, Asarian bii, u bandu di Yudaõ. ³³ U mõwa wõõ yenda nãõbu sanam mæ u ban te di. Ma u kua wõõ wækura nãõbu ka tia ban te sã. Win meron yisira Yerusa, Sadõkun bii. ³⁴ Win baaba Asarian yira u swii mam mam. U kua ye ya Yinni Gusunõ wẽre. ³⁵ Adama u ñ gunguu ñin mi ba ra bũu yãkuru ko kãsuke. Ma tõmba daamõ ba yãkunu mð mi, ba turare dõõ dokemõ nin wõllõ.

Yotamu wiya, u Yinni Gusunõn sãa yerun kõnnõ ge ga mæera sõõ yẽsan nõm geu gia bana.

³⁶ Ye Yotamu u kuan sukum mu yorua Yudaban sinambun faagin tireru sɔɔ. ³⁷ Win waati ye sɔɔra Yinni Gusunɔ u dera Resini Sirin sina boko ka Peka, Remalian bii Isireliban sina boko ba Yudaba wɔrim torua. ³⁸ Sanam mɛ Yotamu u kpuna u gu, ba nùn sikua win baababan sikaɔ Dafidin wuuɔ. Ma win bii Akasi u bandu kɔsire kua.

16

Akasi u kua Yudaban sina boko
(*I maa mɛerio Bandun Gari II, 28:1-27*)

¹ Peka, Remalian biin bandun wɔɔ wɔkura nɔɔbuse sɔɔra Akasi, Yotamun bii u bandu di. ² Akasi wi, u mɔwa wɔɔ yendu sanam mɛ u ban te di. Ma u kua wɔɔ wɔkura nɔɔbu ka tia bandu sɔɔ Yerusalemuɔ. Adama kɔsa u kua Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. U ñ kue nge win sikado Dafidi. ³ Isireliban sinambun yira u swii sere u mam dera ba ka win bii yɔkuru kua ba wɔɔwa nge mɛ bwese tukunu nu ra ko ni Yinni Gusunɔ u nɛɛ bu kpeerasio. ⁴ Mɛya ba ra maa bũu yɔkuru ko kpa bu turare dɔɔ doke gungunu wɔllɔ ka guunu wɔllɔ ka sere maa dɔa kubenɔ.

⁵ Yera sɔɔ teeru Resini, Sirin sina boko ka Peka Remalian bii Isireliban sina boko ba seewa ba Akasi tabu wɔri, ma ba Yerusalemu tarusi. Adama ba kpana bu nùn kamia. ⁶ Saa ye sɔɔra Resini u Elati mwa Yudaban nɔman di, ma u bu gira min di. U dera Edɔmuba ba na Elati mi, sere ka gisɔn gisɔ.

⁷ Yera Akasi u Tigilati Pilesɛɛ Asirin sina boko sɔmɔ gɔria u nɛɛ, nena Akasi, wunen bɔɔ, a na a man somi, Sirin sina boko ka Isireliban sina bokon sɔ be ba man tabu wɔrima. ⁸ Ma Akasi u sii geesu sua ka wura ye ya wɔa Yinni Gusunɔn sɔa yerɔ, ka sinambun arumani beru yerɔ. Ma u ye kpuro gura u Asirin sina boko wɛ. ⁹ Saa ye sɔɔra Asirin sina boko wi, u Akasin gari yi wura. Ma u da u

Damasi wəri u mwa u gen tumbu yoru mwɛera u ka da Kirio. Ma u ben sina boko Resini wi mwa u go.

¹⁰ Ye Akasin tii u da Damasio u ka Tigilati Pilesee yinna mi, yera u būu turaru garu wa mi, ma u ten dɛɛbu ka ten yasum ka ten gunum yīira u yorua ye ya sāa ten saria kpuro gesi. Ma u ye yāku kowo Uri mōrisia u nɛɛ, u nùn ten bweseru kuo. ¹¹ Ma yāku kowo wi, u būu tura ten weenasiru kua nge mɛ Akasi u nùn yorua u ko. U tu kuawa Akasi u sere gōsirama saa Damasin di. ¹² Ye Akasi u gōsirama Damasi min di, u būu tura te wa. ¹³ Ma u susi u yāku dō mwaararugiru kua ka ni ba ra ko ka tam ka som ka sere maa siarabun yākuu. Ma u ten yaa yem wisi būu tura ten wōllō. ¹⁴ Yāku yee te ba kua ka sii gandu Yinni Gusunōn sō ta wāa Yinni Gusunōn sāa yerun kōnnō ka yāku yee ten baa sō. Yera Akasi u Yinni Gusunōn yāku yee te swenyasia u tu yi kpaa ten biruō sō yēsan nōm geu gia. ¹⁵ Ma sina boko Akasi u yāku kowo wi sōwa u nɛɛ, saa tēn di, a de a n da bururun yāku dō mwaararugiru ko ka yokan yāku te ba ra ko ka som yāku yee kpaa ten mi, ka nɛ sina bokon yāku dō mwaararugiru ka yāku ni ba ra ko ka som ka tam ka sere maa yāku ni tōmba ka naamō. Kpa a n da yāku ni ba ka na kpuro gesin yem wisi ten wōllō. Adama nen tii ko na n da bikiaru ko Yinni Gusunōn yāku yee te ba kua ka sii gandun mi.

¹⁶ Ma yāku kowo Uri, u wura ye sina boko Akasi u gerua kpuro. ¹⁷ Akasi u boo sii gandugii sin sōwaritii kāsuka ma u boo sin tii sua. Ma u boo bōkō ge swenya nɛɛ yin wōllun di, yi ba kua ka sii gandu. Ma u gu sōndi turaru garun wōllō te ba bana ka kpenu. ¹⁸ Asirin sina bokon nuku dobun sō, u maa kōnnō gèn min di ba ra ka du Yinni Gusunōn sāa yerō tō wērarugiru sō kōsa, ka sinambun duu yeruguu.

¹⁹ Ye Akasi u kuan sukum ye kpuron gari yi yorua

Yudaban sinambun faagin tireru sɔɔ. ²⁰ Sanam me Akasi u kpuna u gu, ba nùn sikua win baababan sikaɔ Dafidin wuuɔ. Ma win bii Esekiasi u gɔna kɔsire kua.

Osee u kua Isireliban sina boko

17

¹ Akasi, Yudaban sina bokon bandun wɔɔ wɔkura yiruse sɔɔra, Osee Elan bii, u bandu di Samariɔ. Ma u kua wɔɔ nɔɔba nne ban te sɔɔ. ² Kɔsa u kua Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. Adama ya n̄ Isireliban sinam be ba nùn gbiiyegia tura. ³ Yera Asirin sina boko Saamanasaa u Osee wi wɔri u kamia, ma u nùn gobi bure wɔɔ ka wɔɔ ye u ko n da kɔsie. ⁴ Sɔɔ teeru Asirin sina boko wi, u gia ma Osee u k̄i u nùn seesi. Domi u nua ma u Egibitin sina boko gɔria Soowɔ kpa u ku raa maa ka Asirin sina bokon wɔɔ gobi yi kɔsia. Yera Asirin sina boko wi, u Osee mwa u ka yɔni bɔkua u kenua. ⁵ Yen biru u Isireliban tem kpuro wɔri u da Samariɔ. Ma u dera ba ye tarusi wɔɔ ita.

Isireliban banda kpa

⁶ Oseen bandun wɔɔ nɔɔba nneɔ sɔɔra, Asirin sina boko u Samari mwa. Ma u Isireliba yoru mwɛera u ka da win temɔ. U dera ben gaba w̄a Salasin temɔ ka Gosanin temɔ mi daa te ba m̄ Sabori ta w̄a ka maa Mediban wuu marosɔ. ⁷ Yeni ya kooru yèn s̄ Isireliba ba tora ba b̄nu s̄amɔ Yinni Gusunɔn wuswaaɔ wi, wi u bu yara saa Egibitin sunɔn nɔman di. ⁸ Ba bwese tukunun deema sw̄i ni Yinni Gusunɔn tii u gira ben suunu sɔɔn di ka maa koma kamgii ni ben sinamba mwaama. ⁹ Isireliba ba Yinni Gusunɔ kɔsa kua ya banda, ba gungunu bana mi ba ra b̄nu s̄a ben wuu marosɔ, ka sere mi wuun k̄soba ra ȳre, gb̄aranɔ. ¹⁰ Ba maa tii bw̄arokunu kua gungunu kpuron w̄llɔ, ka mi d̄a kubenu w̄a. ¹¹ Miya ba ra n ȳakunu m̄, ba n turare d̄ɔ dokemɔ nge bwese tuku ni

Yinni Gusunən tii u gira ben suunu səən di. Nge mɛya ba ka gāa kōsu dabinu kua ni nu Yinni Gusunən mǝru seeya. ¹² Domi ba būnu sāwa ni u bu yinari mam mam.

¹³ Mɛya u Isireliba ka Yudaba kirɔ kua saa win səmɔbun nəən di u nɛɛ, bu daa kōsa derio kpa bu win woodaba mɛm nəəwa ka win gere, kpa ba n sīimɔ dee dee win woodaba sɔə ye u ben baababa wē. Yera u maa ben tii wē saa win səmɔ səm kowɔbun nəən di.

¹⁴ Adama ba swaa taaya, ba n̄ Yinni Gusunə mɛm nəəwɛ. Ba kua nge ben baababa be ba n̄ Gusunə ben Yinni naanɛ kue. ¹⁵ Ba win woodaba deri ka arukawani ye u ka ben baababa bəkua ka sere maa kirɔ ye u bu kua. Ma ba kam dirum swīi, ma ben tii ba kam kua. Ba bwese tukunu ni nu ka bu sikerenen daa saara ye Gusunə ben Yinni u bu yinari. ¹⁶ Ba Yinni Gusunən wooda atafiiru kua ba tii keten bwāarokunu kua ka sii gandu ka būu wi ba m̄ Asitaaten bwāarokunu. Ma ba s̄ɔə ka suru ka kperi s̄amɔ ka sere maa būu wi ba m̄ Baali. ¹⁷ Kōsa ba m̄ Yinni Gusunən wuswaaə. Domi ba ka ben bibu yākunu m̄, ba w̄ɔm̄ d̄ɔə s̄ə. Yen biru ba s̄ronu m̄. Yeniba kpurowa ya Yinni Gusunən mǝru seeya. ¹⁸ Ma u Isireliba kpuro yarinasia saa win wuswaan di. U Yudaba t̄na deri.

¹⁹ Yudaban tii, ba n̄ Gusunə ben Yinni mɛm nəəwɛ. Isireliban yira ba swīi mam mam. ²⁰ Ma Yinni Gusunə u Isireliban bweseru kpuro biru kisi. U bu wɛrɔbu n̄ma b̄eria, ba bu sekuru doke, ba ka bu doona win wuswaan di.

²¹ Sanam mɛ Yinni Gusunə u dera Isireli be, ba karana ka Dafidin yɛnugibu ba kpa, yera ba Yeroboamu Nɛbatin bii kua ben sunə. Ma Yeroboamu wi, u dera ba tora Yinni Gusunən wuswaaə. ²² Domi kōsa ye u kua, yera ba maa swīi mam mam. ²³ Yen s̄na u bu gira win wuswaan di nge mɛ u raa gerua saa win səmɔbun nəən di. Ma ba bu

gura ba ka da Asiriɔ. Mɛya ba yoru dimɔ sere ka gisɔn gisɔ.

Ba ka Isireliba da Asirin temɔ

²⁴ Yen biru, Asirin sina boko u dera tɔmba na saa Babilonin di ka Kutana di ka Afan di ka Hamatin di ka sere maa Sefaafaimun di. Ma u dera ba Isireliba kɔsire kua. Ba Samari mwa, ma ba sina Isireliban wuu marosɔ. ²⁵ Sanam mɛ ba sindu torua tem mi, ba ɛ Gusunɔ Isireliban Yinni sɔamɔ. Ma Gusunɔ u dera gbee sinansu su ben dabiru go.

²⁶ Yera ba Asirin sina boko sɔɔwa ba nɛɛ, bwese tuku ni a ka na Samari mini, nu ɛ Gusunɔ Isireliban Yinnin sɔaru yɛ. Wee u dera gbee sinansu su na su bu sɛsuka su go.

²⁷ Ma Asirin sina boko u wooda wɛ u nɛɛ, Isireli be na yoru mwɛɛra sɔɔ bu de yɔku kowo turo u da u bu sɔɔsi nge mɛ ba ra ka Gusunɔ sɔ tem mi. ²⁸ Yera Isireliban yɔku kowo turo u na u sina Beteliɔ u ka bu sɔɔsi nge mɛ ba koo ka Gusunɔ sɔ.

²⁹ Adama bwese tuku nin baatere mi ta wɔa kpuro ta ten bwɔaroku kuawa ta sɔamɔ. Ma ba nu yi yi mi Isireliba ba ra raa yɔkunu ko, gungunu wɔllɔ. ³⁰ Ben bɔu nin yɔsa wee. Babilonigibugiin yɔsira Sukɔtu Benɔtu. Kutagibugiiwa maa Nɛɛgali. Hamatigibugiiwa Asima.

³¹ Afabagina maa Nibukasi ka Taataki. Sefaafaimugibu maa, biba ba ra wɔ bu ka ben bɔu ni ba mɔ Adamɛleki ka Anamɛleki yɔkuru kua. ³² Ka mɛ, ba maa Gusunɔ sɔamɔ. Adama ba maa yɔku kowobu gɔsa be sɔɔ, be ba ko n da bu yɔkuru kue ben bɔu yɔku yerɔ, gungunu wɔllɔ. ³³ Nge mɛya ba Yinni Gusunɔ sɔamɔ. Ma ben baawure u maa win bɔu mɔ u sɔamɔ, wi u ka na saa win tem di.

³⁴ Sere ka gisɔ ben yellun komana ba swii. Ba ɛ maa Yinni Gusunɔ sɔamɔ ka gem. Ba ɛ win yiirebu ka win woodaba swii dee dee ye u Yakɔbun bibun bweseru wɛ. Yakɔbu wiya, Yinni Gusunɔ u maa yɔsiru kɔ Isireli. ³⁵ N deema Yinni Gusunɔ u raa ka Yakɔbun bii be arukawani bɔkua u nɛɛ, i ku ra yiira bɔnun nuurɔ i nu sɔ. I ku ra maa

nu yākuru koosi. ³⁶ Adama ne, Yinni Gusunɔ, ne wi na beɛ yarama Egibitin di ka nen dam bakam, ne turowa i ko i yiira i sã kpa i man yākuru kua. ³⁷ I nen yiirebu ka nen woodaba kpuro ye na beɛ wẽ mem nɔwɔ baadomma. I ku ra bũnu ganu sã. ³⁸ Meya i ku maa arukawani ye duari ye na ka beɛ bɔkua na neɛ, i ku ra bũu goo sã. ³⁹ I de i man sã domi nena na sãa Gusunɔ beɛn Yinni. Kon beɛ wɔra saa beɛn werɔbu kpuron nɔman di.

⁴⁰ Adama ka me, ba ñ Yinni Gusunɔ mem nɔwe. Ben tiin yellun komana ba swii. ⁴¹ Nge meya bwese tuku nin tii nu Yinni Gusunɔ sãamɔ nu maa ka nin bũnu sãamɔ. Meya ben bibu ka ben debuminɔ nu mɔ sere ka gisɔ nge me ben baababa ba kua.

18

Esekiasi

u kua Yudaban sina boko

(*I maa mɛerio* Bandun Gari II, 29:1-2; 31:1)

¹ Osee, Elan bii, Isireliban sina bokon bandun wɔɔ itase sɔɔra, Esekiasi Akasin bii, Yudaban sina boko u bandu di Yudaɔ. ² U mɔwa wɔɔ yenda nɔɔbu sanam me u ban te di. Ma u kua wɔɔ tena tia sari ban te sɔɔ Yerusalemuɔ. Win meron yĩsira Abi, Sakarin bii. ³ Esekiasi u kua ye ya Yinni Gusunɔ wẽre nge me win sikado Dafidi u kua. ⁴ U gungunu kɔsuka mi ba ra bũu yākuru ko ka maa nin bwãarokunu. Ma u waa sii gandugia ye bɔka ye Mɔwisi u kua. Domi Isireliba ba ra n daamɔ yen nuurɔ ba n turare dɔɔ dokemɔ. Ba ye yĩsiru kã Nehusitani. ⁵ Esekiasi wi, u Gusunɔ naane kua n kere Yudaban sinam be ba nùn gbiiye kpuro ka sere be ba bandu di win biru. ⁶ U ka Gusunɔ yɔrawa dim dim. U ñ nùn biru kisi baa fiiko. U win woodaba mem nɔwawa ye u Mɔwisi wẽ. ⁷ Gusunɔ u ka nùn wãa. Ma n nùn kooramme ye u mɔ kpuro sɔɔ. Saa ye sɔɔ, u Asirin sina boko seesi. Ma u yara win yorun di. ⁸ Yen biru u

Filisitiba tabu wəri u kamia sere u ka da Gasao. Ma u ben tem mwera ka ben wuu gbāra damqisu ka mi ben kōsobu ba ra n wāa wāa.

Samarin tarusibun

yaayasiabu

⁹ Esekiasi Yudaban sina boko win bandun wōō nneŋe sōō, ka maa Osee, Elan bii, Isireliban sina bokon bandun wōō nōōba yiruse sōō, yera Saamanasaa Asirin sina boko ka win tambu ba Samari tarusi wōō yiru. ¹⁰ Ma wōō itaseru ba ye kamia. Saa yera Esekiasi u win bandun wōō nōōba tiase sōō dōō. Ma Osee, Isireliban sina boko u maa wāa win bandun wōō nōōba nneŋe sōō. ¹¹ Asirin sina boko u Isireliba gura u ka da win temō. Ma u bu yi wuu ge ba sokumō Salasiō ka Saborin daarun goorō Gosanin temō ka sere maa Mediban wusō. ¹² Domi Isireli be, ba ñ Yinni Gusunōn gere mem nōōwε, ba ñ maa arukawani ye u ka bu bōkua wure. Meya ba ñ maa Mōwisi win sōm kowo mem nōōwε.

Asiriḡibu

ba Yerusalemu tarusi

(I maa mēerio Esai 36:1 ka Bandun Gari II, 32:1)

¹³ Esekiasi Yudaban sina bokon bandun wōō wōkura nneŋe sōō, yera Asirin sina boko Sankeribu u Yudaban wuu si su gbāranu mō kamia.

¹⁴ Ma Esekiasi u ḡera Lakisiō Asirin sina boko win mi u nεε, bu nūn sō ma wi Esekiasi u torawa. Ye u maa nūn bikia kpuro u koo ye ko. Yen sō, u de u doona win tem di.

Ma Asirin sina boko wi, u Esekiasi sii geesu kilo nōrōbun suba nōōba nne (9.000) ka wura kilo nene ka wunōbu (900) bikia. ¹⁵ Ma Esekiasi u sii gee si su wāa Yinni Gusunōn sāa yerō ka maa si su wāa sina bokon arumani beru yerō gura u Asirin sina boko wi wε, ¹⁶ ka maa wura ye u raa doke sāa yerun gamboba sōō ka kōnnōn dāa sōō.

Asirin tabu kowobun

wirugiin gere

(*I* maa mærio Esai 36:2-22 ka Bandun Gari II, 32:9-16)

¹⁷ Saa Lakisi min diya Asirin sina boko u tabu durə damgibu gərima ka ben wirugibu ita bu Esekiasi wəri Yerusalemuə. Ye tən be, ba tura mi, yera ba bura ba yōra nim toran bəkuə ye ba kua ya ra ka nim ne wuuə saa bwian di, mi ba ra beka wōken swaaə. ¹⁸ Sanam mē səəra ba sina boko sokusia. Adama Eliakimu Hilikiyan bii, sina bokon səm kowobun wirugiiwa u da ben mi ka Sebina wi u sãa sina bokon tire yoro ka Yoasi Asafun bii wi u ra tirenu bere. ¹⁹ Asirin tabu kowobun wirugii ben turo, u bu sōwə u nɛɛ, i Esekiasi sōwə i nɛɛ, ameniwa bese Asirigibun sina boko wi u kpuro kere u gerua. U nɛɛ, mba u yōrari u naane sãa mɛ. ²⁰ Domi u nɛɛ, u dam mə. Ma u bwisi kēə mə u ka tabu ko. Adama gari saarinu tənawa. Ñ n men na, ma səəra win naane ya wãa u ka nùn seesi. ²¹ Geema win naane wãawa Egibitin sunən mi, wi u sãa nge kaba te ta kəsikire. Wi u tu nenua u tāsiri kpa tu nùn mura tu mɛera ko. Nge mɛya Egibitin sunə u sãa be ba nùn yīyən mi.

²² Mɛya i ko i gere i nɛɛ, Gusunə bɛen Yinniwa i naane sãa. Adama n ñ win sãa yenu ka yāku yena Esekiasi u kəsuka? Ma u bɛɛ Yudaba ka Yerusalemugibu sōwə u nɛɛ, i n da de sãa yerə, Yerusalemuə i yākuru ko mi tənə?

²³ Ñ n men na, u ka nen yinni Asirin sina boko arukawani bəkuə kpa u nùn dumi nərəbun suba yiru (2.000) wē ù n yē u koo maasəbu wa bu yi səni. ²⁴ Domi u ñ kpē u yōra u wi u piiburu bo nen yinnin tabu kowobu səə ma, baa mɛ u tamaa Egibitigibu ba koo nùn tabu keke yi dumi gawe ka maasəbu wē. ²⁵ U ñ yē ma ka Yinni Gusunən yēra u ka tem mɛ wərima, kpa u mɛ kəsuku? Domi Gusunən tiiwa u nɛɛ, u doo u tem mɛ wəri kpa u mu kəsuku.

²⁶ Eliakimu Hilikiyan bii ka Sebina ka Yoasi ba durɔ wi sɔɔwa ba nɛɛ, a suuru koowo, sa nun kanamɔwa a ka beɛ wunen bwāabu gari koowo ka aramum, domi sa mu nɔɔmɔ. A ku ka maa beɛn barum Heberum gari gere, kpa tɔn be ba swaa daki gbāraran di bu ku nɔ ye sa gerumɔ.

²⁷ Adama durɔ wi, u bu wisa u nɛɛ, i tamaa nen yinni u man gərɪma beɛ ka beɛn yinni tɔnan sɔ n ka gari yini gere? Aawo, ka maa be ba sɔ gbāraru wəllɔn sɔna u man gərɪma. N n̄ maa tɛemɔ i ka beɛn tiin swaa swību di kpa i beɛn yɛkum nɔ ka be sannu.

²⁸ Saa ye sɔɔra durɔ wi, u gbāra ka dam ka Yudaban barum u nɛɛ, i beɛ Asirigibun sina boko wi u kpuro keren gari swaa dakio. ²⁹ U nɛɛ, i ku de Esekiasi u beɛ nɔni wōke domi u n̄ kpɛ u beɛ wɔra saa win nɔmun di. ³⁰ I ku wura i Gusunɔ naane ko baa Esekiasi u n̄ nɛɛ, Yinni Gusunɔ u koo beɛ wɔra, n n̄ koorɔ Asirin sina boko u wuu ge mwa. ³¹ I ku maa n̄n swaa daki. Adama i nɔɔwɔ ye Asirin sina boko u gerua. U nɛɛ, i ka n̄n nɔɔ tia koowo kpa i n̄n tii wɛ. Kpa baawure u wa u win tiin resemba ka win dāa binu di. Kpa u maa win dɔkɔn nim nɔ. ³² Yen biru u koo na u beɛ sua u ka da tem gam mɛ mu sāa nge beɛn tiin tem mɛ, mi resem ka alikama wāa, kpa i n̄ pɛɛ ka tam mɔ ka tim ka olifin gum. Mɛya i ko i n̄ wāa, ye i ko i raa ka gbi mini. Yen sɔ, i ku maa Esekiasin gere swaa daki. Domi u koo beɛ nɔni wōke u nɛɛ, Yinni Gusunɔ u koo beɛ wɔra. ³³ Bwese ni nu tien būnu nu n̄ bu wɔre Asirin sina bokon nɔman di. ³⁴ Mana Hamati ka Aapadi ka Sefaafaimu ka Hena ka Ifan būnu nu wāa tɛ. Nu kpīa nu Samarigibu wɔra saa win nɔman di? ³⁵ Būu ni kpuro sɔɔ, nin nirà nu nin tem wɔra saa win nɔman di, bu sere nɛɛ, Yinni Gusunɔ u koo Yerusalemu wɔra.

³⁶ Ma Yudaba kpuro ba mari, domi sina boko Esekiasi u nɛɛ, bu ku raa n̄n gɛɛ wisi. ³⁷ Ma Eliakimu Hilikiyan bii, sina bokon sɔm kowobun wirugii wi, ka maa win tire

yoro Sebina ka sere Yoasi, Asafun bii wi u ra tirenu bere, ba na Esekiasin mi, ba yabe kīanu sebua nuku sankiranun sō. Ma ba nùn durō win gari yi kpuro saaria.

19

Sina boko Esekiasi

u bwisi bikia

(*I* maa mēerio Esai 37:1-7)

¹ Saa ye Esekiasi sina boko u gari yi nua, yera u win tiin yabenu nēnu u gīana. Ma u saaki sua u sebua nuku sankiranun sō. Ma u da Yinni Gusunōn sāa yerō. ² Yera u Eliakimu sōm kowobun wirugii ka maa Sebina win tire yoro ka yāku kowo guro gurobu gōra Gusunōn sōmō Esai Amōtin biin mi. N deema be maa, saakibara ba sebua ba ka da mi. ³ Ye ba tura mi, ba nùn sōōwa ba nē, ameniwa Esekiasi u gerua u nē, gison tōō te, nuku sankiranu sōōra sa wāa. Ba sun sēyasia, ma ba sun doke sekuru sō. Gison wahala ye, ya sāawa nge tōn kurō wi u yiire u kī u ma, ma u nē dam mō u ka wēma. ⁴ N n men na, a kanaru koowo be se be sa gina tien sō. Sōrōkudo Gusunō wunen Yinni u ko n Asirin sina bokon gari yi nua wi u na u nùn wōnwa. Kpa u nùn sēyasia.

⁵ Ye Esai u Esekiasin bwāa ben gari yi nua, ⁶ yera u bu sōōwa u nē, ye i ko i beēn yinni sō wee. I nē, ameniwa Yinni Gusunō u gerua. U nē, u ku de gari yi u nua mi, yi nùn berum ko, ye Asirin sina bokon gōro be, ba ka wi Yinni Gusunō wōnwa mi. ⁷ U koo de Asirin sina boko wi, u labaari gaa nō kpa yu win bwēra gōsia u wura win temō. Miya u koo de bu nùn go ka takobi.

Asirigibu

ba maa Yudaba nandasia

(*I* maa mēerio Esai 37:8-13 ka Bandun Gari II, 32:17)

⁸ Asirin sina bokon gəro wi, u gəsira u da Libinaə. Domi u nua ma win yinni u doona Lakisin di u da u Libinagii be tabu wəri. ⁹ Saa ye səra Asirin sina boko u nua ma Tiraka Etiopin sina boko u nùn tabu wərim wee. Yera u maa Esekiasi səməbu gəria u nεε, ¹⁰ ameniwa i ko i Esekiasi sina boko sǎ. I nεε, u ku de Gusunə win Yinni wi u naane sǎa mi, u nùn nəni wǎke, u nεε, nε, Asirin sina boko na n̄ kp̄ n Yerusalemu mwa. ¹¹ Wi Esekiasin tii u nua nge mε besen sinam be ba man gbiiye ba raa tem mε mu tiegibu kpuro kam koosia. Yera wi, u tamaa u koo yari win noman di? ¹² Sanam mε nen baababa ba Gosani kpeerasia ka Harani ka Resefu ka sere Edenigibu, be ba wǎa Telasaaə, ben būnu kp̄a nu bu yara? ¹³ Nge mana Hamatigibun sunə u wǎa ka Aapadigibun sunə ka Sefaafaimugibun sunə, ka Henagibun sunə ka sere maa Ifagii.

Esekiasin kanaru

(I maa mεerio Esai 37:14-20)

¹⁴ Ye Asirin sina bokon səmə be, ba tura Esekiasin mi, yera ba nùn tireru wē tē sǎ ben yinnin gari wǎa. Ma Esekiasi u tu gara. Yen biru u da Gusunən sǎa yerə ma u tu deria mi. ¹⁵ U kanaru kua u nεε, Gusunə besen Yinni, wunε wi a sǎ gəradoban suunu sǎə, wunε turowa a sǎa sinambu kpuron Yinni. Wuna a wəllu ka tem taka kua. ¹⁶ A nəni seeyo a mεeri, kpa a swaa daki a nen gari nə. Kpa a Sankeribu Asirin sunən gari nə, wi u win səm kowobun wirugii gərima u ka nun wəme. ¹⁷ Ka gem, Yinni, na yē ma Asirin sinambu ba bwese dabinu kpeerasia ka nin tem. ¹⁸ Ma ba nin bwārokunu dǎə meniki. Domi nu n̄ sǎa Gusunə. Nu sǎawa təmbun səma ye ba kua ka dǎa ka kpenu. Yen sǎna ba kp̄a ba nu kpeerasia. ¹⁹ Adama wunε, a sǎawa Gusunə besen Yinni. A sun wəro saa Sankeribun noman di kpa handunian sinambu kpuro bu gia ma wunε turowa a sǎa Gusunə.

Esain gari

yi u sina boko nɔɔsia

(*I maa mɛɛrio Esai 37:21-35*)

²⁰ Yera Esai Amɔtin bii u Esekiasi sɔmɔ gɔria u nɛɛ, bu nùn sɔ̄ ma Gusunɔ̄ Isireliban Yinni u win kanaru mwa te u kua Sankeribu Asirin sina bokon sɔ̄. ²¹ Ye Yinni Gusunɔ̄ u gerua win sɔ̄, ye wee. U nɛɛ,

Yerusalemun tɔmbu kpuro ba nùn gema.

Ba nùn yaakoru mɔ̄.

Ba nùn yɛɛmɔ̄ ba wii gimanu koosimɔ̄.

²² Wara u kam mɛɛra. Wara u wɔnwa.

Wara u ka nɔɔ gɔmunu mɔ̄.

U ñ yɛ̄ ma wi, Gusunɔ̄, Isireliban Yinnin tii

wi u dɛeren wuswaɔra u tii sue?

²³ Win sɔmɔba na, ba wi, Yinni Gusunɔ̄ wɔnwa.

Ma u nɛɛ, ka win tabu kɛkɛ dabira
u yɔɔwa Libanin guu ni nu bon wɔllɔ.

Ma u dua sere sere yen dɔ̄a sɔ̄ɔn sɔ̄wɔ̄
u gen dɔ̄a gea ye ba mɔ̄ sɛduru ka sipere
ye ya gunum bo bɔ̄ra.

²⁴ U nɛɛ, u bwia gba.

Ma u tem tukum nim nɔ̄ra.

Win tabu kowobu ba bɔ̄su

Egibitin nim tori kpuro sɔ̄

ba yi sanku.

²⁵ Adama u ñ yɛ̄ ma wi, Yinni Gusunɔ̄n tiiwa

u yeniban himba yi saa yellun di?

Wee tɛ̄, himba ye, ya kooru.

Ma u dera wi, Asirin sina boko

u wuu si su gbɔ̄ranu mɔ̄ bansu koosia.

²⁶ Yinni Gusunɔ̄wa u dera wuu sin tɔmba berum soora,
ba wɔ̄a sekuru sɔ̄.

Ba kua dam sarirugibu nge yakasu gberɔ̄,
ñ kun mɛ, nge doo gɔ̄aru te gemi di.

²⁷ Yinni Gusunə wi, u maa nɛɛ,
u yē saa ye Asirin sina boko wi,
u ra sinɛ ka saa ye u ra du dirə
ka saa ye u ra yari,
ka maa saa ye u ka nùn mərɔ m̀.

²⁸ Tē yèn s̄ u ka Yinni Gusunə mərɔ m̀
ma u nùn gari s̄əwa ka tii suabu,
u koo win w̄ɛru yaba u yəni doke.
Kpa u maa nùn yaruka dokea n̄əwə.
Kpa u de u gəsira u wura m̀n di u na.

²⁹ Ma Esai u Esekiasi s̄əwa u nɛɛ, wee ye ya ko n s̄a
ȳireru wunen mi. Gisəku ge, ka gasəku, doo ḡariya i ko
i di. Adama w̄ə itase i ko i duurewa kpa i ḡē. Mɛya i
ko i maa resɛm duure kpa i yen marum di. ³⁰⁻³¹ Yudaban
bweseru s̄ə, be ba tiara Siənin guurə Yerusalemə ba koo
faaba wa kpa bu kpara nge d̄a, kpa bu gbini ko sere tem
s̄əwə kpa bu binu ma. Yeniwa Gusunə, w̄əllu ka tem
Yinni u koo ko win hanian s̄. ³² U gerua u nɛɛ, Asirin sina
boko wi, u n̄ duə Yerusalemə. Mɛya win tabu kowobu ba
n̄ ye susiə ba n̄ tɛrɛnu neni bu ka kuku yenu ko bu sere nɛɛ,
ba koo s̄ɛu to. ³³ Swaa ye u ka na, yera u koo ka gəsira, u n̄
duə wuu ge s̄ə. Yinni Gusunən tiiwa u gerua m̄. ³⁴ Domi
u koo wuu ge k̄s̄uwa u gu faaba ko win tiin s̄, ka maa
Dafidi win s̄əm kowon s̄.

Yinni Gusunə

u Asirigibu kamia

(*I maa m̄ɛrio Esai 37:36-38 ka Bandun Gari II, 32:21-22*)

³⁵ Ye n kua w̄kuru yera Yinni Gusunən ḡorado u yara
u da Asirigibun sansaniə ma u t̄ənu n̄rəbun suba wunaa
wɛnɛ ka n̄əbu (185.000) go. Ye ba seewa bururu, ba
deema wee gona nu tɛrie. ³⁶ Yera Sankeribu Asirin sina

boko u gəsira u da u wãa Ninifuə. ³⁷ Sõə teeru u da u yiire win bũu wi ba ra soku Nisə̀rəkun nuurə. Miya win bibu yiru beni, Adamə̀lėki ka Saresə̀e ba nùn go ka takobi. Ma ba kpikiru sua ba da tem mi ba m̀d Ararati gia. Ma win bii Esaa Hadoni u bandu kəsire kua.

20

Esekiasi u bara

ma Yinni Gusunə u nùn bėkia
(*I* maa mēerio Esai 38:1-8 ka Bandun Gari II, 32:24)

¹ Saa ye səə, Esekiasi u bara sere u gəə turuku kua. Ma Gusunən səmə Esai Amətin bii u na win mi. U nùn səəwa u nē, ameniwa Yinni Gusunə u gerua. U nē, a wunen yēnugibu səəwə ye baawure ko n da ko wunen biru. Domi kaa gbi.

² Yera Esekiasi u win wuswaa sīya u gana girari ma u kanaru kua u nē, ³ Yinni Gusunə, a suuru koowo, a yaayo ma na sã dee dee wunen wuswaaə. Na wunen woodaba mem nəəwa. Na maa kua ye n nun wēre.

Yen biru u swĩ gem gem.

⁴ Sanam mē Esai u yariə sina kpaaru min di, yera Yinni Gusunə u ka nùn gari kua u nē, ⁵ a gəsiro a ka Esekiasi nen təmbun kparo sã a nē, ameniwa nē, Yinni Gusunə na gerua, nē wi na sã bēen baaba Dafidin Yinni. Na nē, na win kanaru mwa, na maa win nəni yĩresu wa. Wee, kon de u bėkura. Yen biru səə itase u koo da nē, Yinni Gusunən sãa yerə. ⁶ Kon maa win wāarun tōru sosi wəə wəkura nəəbu kpa n nùn faaba ko n wuu ge wəra saa Asirin sina bokon nəman di. Meya kon gu kəsı nən tiin sã ka nən səm kowo Dafidin sã.

⁷ Yen biru Esai u nē, bu dāa ye ba m̀d figien marum suo bu pera bu tēni win bara ten wəllə. Ma ba mu pera ba tēni ma u bėkura.

⁸ N deema Esekiasi u raa Esai bikia u nεε, mba n ko n sãa yĩreru te ta koo nùn sǎǎsi ma u koo bekura kpa u da Yinni Gusunǎn sãa yerǎ yen sǎǎ itaseru.

⁹ Ma Esai u nùn wisa u nεε, Yinni Gusunǎ u koo win gari yibia yìn nǎǎ mwεεru u kua. Yǎǎtian tiro ga koo kesi sere naa dabusanu wǎkuru sǎǎ ù n kella. A kǐ gu kaara? Nge gu sosi.

¹⁰ Ma Esekiasi u nεε, n ò sǎ yǎǎtian tiro gu ka sosi naa dabusanu wǎkuru sǎǎ ù n kella. Yen sǎ, na kǐwa gu kaara.

¹¹ Yera Gusunǎn sǎmǎ Esai u Yinni Gusunǎ kana u de gu kaara. Ma Yinni Gusunǎ u dera n koora mε.

Babilonin sina boko

u Esekiasi sǎmǎbu gǎria

(I maa mεerio Esai 39)

¹² Saa ye sǎǎ, Mεrodaki Baladani, Baladanin bii, Babilonin sina boko u Esekiasi sǎmǎbu gǎria ka tireru ka kǎnu. Domi u nua ma Esekiasi u bara. ¹³ Ye sǎmǎ be, ba tunuma Esekiasin mi, yera u bu dam koosia, ma u ben gari swaa daki ye ba ka sǐimǎ. Yen biru u ka bu da win arumani beru yerǎ. Yera ya sãa sii geesu ka wura ka turare ka gum nubu durorugim ka tabu yǎnu. Ye ya gesi sãa win arumani kpuro, yen gaa sari ye u ò bu sǎǎsi.

¹⁴ Yen biruwa Esai u na u sina boko Esekiasi bikia u nεε, man diya tǎn beni ba nun naawa. Ye ba tunuma, mba ba gerua.

Ma Esekiasi u nùn wisa u nεε, ba nawa saa tem tontonden di mε ba mǎ Babiloni.

¹⁵ Esai u kpam nùn bikia u nεε, mba ka mba ba wa wunen yenuǎ.

Ma Esekiasi u nùn wisa u nεε, ye ya wãa nen yenu ge sǎǎ kpuro, ba wawa. Nen arumani sǎǎ gǎanu sari ni na ò bu sǎǎsi.

¹⁶ Yera Esai u nùn sǎǎwa u nεε, a swaa dakio a nǎ ye Yinni Gusunǎ u gerua. ¹⁷ U nεε, wee tǎru gara sisi tǎ sǎǎ

ba koo wunen arumani kpuro gura bu ka da Babiloniɔ ka ye wunen baababa ba sweena ba nun deria. Yen gaa sari ye ba koo nun deria tɔɔ te. ¹⁸ Ba koo wunen tiin bweseru sɔɔ bibu mwɛeri kpa bu ka bu da Babiloniɔ bu bu maatam ko. Kpa bu ko sina bokon sɔm kowobu sina kpaarɔ.

¹⁹ Yera Esekiasi u Esai wisa u nɛɛ, Yinni Gusunɔn gari yi a gerua mi, gari bura.

Domi alafia ka bəri yendu ta ko n wãa nen wãarun tɔru kpuro sɔɔ.

²⁰⁻²¹ Yen biru Esekiasi u kpuna u gu, ma ba nùn sika win baababan sikaɔ. Saa yera win bii Manase u bandu kəsire kua. Ye Esekiasi u kuan sukum ka maa win wɔrugɔru ka nge mɛ u wɔru gba mi nim mu koo sina, ma u mu tori wuna yi ka nim na Yerusalemuɔ, ye kpuron gari yi yorua Yudaban sinambun faagin tireru sɔɔ.

21

Manase

u kua Yudaban sina boko

(*I maa mɛɛrio Bandun Gari II, 33:1-10,18-20*)

¹ Wɔɔ wɔkura yiruwa Manase u mɔ sanam mɛ u bandu di Yerusalemuɔ. Ma u ban te sɔɔ kua wɔɔ weeraakuru ka nɔɔbu. Win meron yīsira Hefisiba. ² Manase wi, u kua ye ya ñ Yinni Gusunɔ dore. Domi u bwese tuku ni Yinni Gusunɔ u gira be Isireliban suunu sɔɔn din komanu swii.

³ Ma u wure u kɔam gunguu ni bana, mi ba ra bũu yãkuru ko, ni win tundo Esekiasi u kəsuka. Ma u maa bũu wi ba mɔ Baali yãku yenu kua. Mɛya u kɔam wure u bũu wi ba mɔ Asitaaten bwãaroku kua ba sãamɔ nge mɛ Akabu Isireliban sina boko u raa kua. Saa yera u maa sɔɔ ka suru ka kperi kpuro menna u sãamɔ. ⁴ Ma u maa bũu turanu ganu kua Yinni Gusunɔn sãa yerɔ. N deema sãa yee ten sɔna Yinni Gusunɔ u raa nɛɛ, Yerusalemu miya kon nen

yĩsiru doke. ⁵ Ma u turanu kua mi ba ra sɔɔ ka suru ka kperi sã sãa yerun yaari yiru sɔɔ. ⁶ U mam ka win bii yākuru kua u nùn wɔɔwa. U ra maa guru winu ka wɛɛ bikiaru koosi. U tɔmbu gɔsa be ba ra nùn gɔribu sokue. Nge mɛya u kɔsa m̀ u sosimɔ Yinni Gusunɔn wuswaaɔ u ka win m̀ru seeya. ⁷ U bũu wi ba m̀ Asitaaten bwāaroku sua, u doke Yinni Gusunɔn sãa yerɔ. N deema sãa yee ten sɔna Gusunɔ u Dafidi ka win bii Salomɔɔ sɔɔwa u nɛɛ, Yerusalemuwa na gɔsa Isireliban wusu kpuro sɔɔ. Ma na dera ba man diru bania mi, mi ba ko n da man sã. Miya na nɛɛ, kon nen yĩsiru doke. ⁸ Mɛya na ñ maa derimɔ Isireliba bu yari ben tem di mɛ na ben baababa wɛ, b̀ n nen woodaba mɛm nɔɔwammɛ, ye nen sɔm kowo Mɔwisi u bu wɛ. ⁹ Adama ba ñ swaa daki. Wee Manase u bu torasia ba kɔsa kua ya kere bwese tuku ni Yinni Gusunɔ u kpeerasia, be Isireliban suunu sɔɔn digia.

¹⁰ Yera Yinni Gusunɔ u gari kua saa win sɔmɔn nɔɔn di. ¹¹ U nɛɛ, wee Manase Yudaban sina boko u kua ye ya ñ wã. U mam kɔsa kua n kere ye Amɔreba ba kua. U dera Yudaba ba durum kua. Domi u bwāarokunu kua ba sãamɔ. ¹² Yen sɔ, nɛ, Gusunɔ Isireliban Yinni kon Yerusalemu ka Yudan tem mɛ n tie nɔni swāaru doke kpa baawure wi u wuu ge wa, biti yu nùn mwa sere u kpana u nɔɔ mari. ¹³ Kon bu seeyasia nge mɛ na dera ba Samari ka Akabun yenu kua. Kon de bu gen tɔmbu kpuro gurawa, kpa bu bu gɔɔri wã wã, bu wukiri nge wekeru. ¹⁴ Mi sɔɔ, be ba tiara kon bu wɛrɔbu nɔmu sɔndia kpa wɛrɔ be, bu ben yãnu gura kpuro. ¹⁵ Domi ba man kɔsa kua, ba nen m̀ru seeyamɔ saa dɔma tèn di na ben baababa yarama saa Egibitin di.

¹⁶ Mi sɔɔra Manase u tora teni sosi, u taare sarirugibun yem yari sere mu koka Yerusalemun swɛɛ kpuro sɔɔ, tora ni u Yudaba koosia Yinni Gusunɔn wuswaaɔ baasi, ye u

ka dera ba bũnu sãwa.

¹⁷ Ye Manase u kuan sukum ka win tora ni u kua, ye kpuro ya yorua Yudaban sinambun faagin tireru sɔɔ.

¹⁸ Sanam mɛ u kpuna u gu, u da u win baababa deema. Ma ba nùn sikua win yenuɔ gbaa te ba mɔ Usɔɔ. Yen biru win bii Amɔɔ u bandu kɔsire kua.

Amɔɔ u kua Yudaban sina boko

(*I* maa mɛerio Bandun Gari II, 33:21-25)

¹⁹ Wɔɔ yenda yiruwa Amɔɔ u mɔ sanam mɛ u bandu di. Ma u kua wɔɔ yiru ban te sɔɔ Yerusalemuɔ. Win meron yĩsira Mesulemeti, Harusi Yotibagiin bii. ²⁰ Amɔɔ wi, u maa kua ye ya kun Yinni Gusunɔ dore, nge mɛ win tundo Manase u kua. ²¹ Win tondon yira kpurowa u swĩi. U bũnu sãamɔ, ma u yiiramɔ bwãarokunun nuurɔ nge mɛ win tundo u ra raa ko. ²² Ma u Gusunɔ win sikadoban Yinni deri, u ñ win swɛɛ swĩi.

²³ Yera win bwãabu gaba nɔɔ tia kua ba da ba nùn go win dirɔ. ²⁴ Adama tɔn be ba nùn go mi, ba maa ben tii mwɛera ba go. Ma ba dera win bii Yosiasi u bandu kɔsire kua.

²⁵ Ye Amɔɔ u kuan sukum ye kpuro ya yorua Yudaban sinambun faagin tireru sɔɔ. ²⁶ Sanam mɛ Amɔɔ u kpuna u gu ba nùn sikua win baababan sikaɔ gbaa te ba mɔ Usɔɔ. Ma win bii Yosiasi u bandu kɔsire kua.

22

Yosiasi

u kua Yudaban sina boko

(*I* maa mɛerio Bandun Gari II, 34:1-2)

¹ Wɔɔ nɔɔba itawa Yosiasi u mɔ saa ye u bandu di Yerusalemuɔ. U kua wɔɔ tena ka ita ban te sɔɔ. Win meron yĩsira Yedida, Adaya Bosikatigiin bii. ² Yosiasi wi, u kua ye ya Yinni Gusunɔ wɛre, domi u sĩa win sikado Dafidin yira kpuro sɔɔ, u ñ yen gaa gɛerari.

Ba Yinni Gusunən woodan

tireru wa

(I maa mɛɛrio Bandun Gari II, 34:8-18)

³ Ye Yosiasi u kua wɔɔ yendu yiru sari bandu sɔɔ, yera sɔɔ teeru u win tire yoro Safani Asalian bii, Mɛsulamun debubu gɔra sɔa yerɔ u nɛɛ, ⁴ a doo yɔku kowo tɔnwero Hilikiyan mi, a nɔn sɔ a nɛɛ, u gobi yi dooru koowo yi ba ka na Yinni Gusunən sɔa yerɔ yi tɔmba kɔsobu wɛ. ⁵ Kpa bu sɔa yerun sɔm kowobun wirugibu gobi yi nɔmu beria. ⁶ Kpa bu ka yi dɔa dɔkɔbu ka banɔbu ka sɔm kowobu kɔsia kpa bu ka dɔa dwe ka kpenu ni ba koo ka sɔa yee te sɔmɛ. ⁷ Adama bu ku bikia nge mɛ ba ka gobi yi dendisina, domi ba sɔawa naanɛgibu.

⁸ Safani u da u Hilikiya gari yi sɔɔwa. Ma Hilikiya u Safani sɔɔwa u nɛɛ, na Yinni Gusunən woodan tireru wa sɔa yerɔ. Ma u nɔn tu wɛ u gara. ⁹ Yen biru Safani u gɔsirama u na sina bokon mi, u nɔn gɔra tusia. U nɛɛ, wunen bwɔaba gobi yi sua ba sɔa yerun sɔm kowobun wirugibu nɔmu beria.

¹⁰ Ma u maa nɛɛ, tireru garu wee te yɔku kowo tɔnwero Hilikiya u man wɛ.

Ma u tu sina boko garia.

Yosiasi sina boko

u bikiaru da Huludan mi

(I maa mɛɛrio Bandun Gari II, 34:19-28)

¹¹ Saa yɛ sɔɔ sina boko Yosiasi u tire ten gari nua, yera u win tiin yaberu nenua u karana nuku sankiranun sɔ. ¹² Ma u yɔku kowo Hilikiya ka Akikamu Safanin bii ka Akabori Miseen bii ka sere Safani win tire yoro ka Asaya win sɔm kowo sɔɔwa u nɛɛ, ¹³ i doo i Yinni Gusunə bikia ye tire tenin gari gerumə nɛ ka nen tɔmbu Yudaban sɔ. Domi mɔru ye Yinni Gusunə u ka sun mɔ ya kpɔ, yɛn sɔ

besen baababa ba ñ tire ten gari swaa sue bu sere ko nge me ta gerua.

¹⁴ Ma yāku kowo Hilikiya ka Akikamu ka Akabori ka Safani ka Asaya ba da ba Gusunən sōmō Huluda wa Yerusalemun wōw bera kpaaw. Huluda win durōwa Salumu Tikifan bii, Harasin debubu. Salumu wiya u ra yāku kowobun yabenu bere. Ye ba tura mi, yera ba Huluda gari yi sōwā. ¹⁵ Ma u bu wisa u nēē, ameniwa Gusunō Isireliban Yinni u gerua. U nēē, i durō wi u bēē gōrima sōwō i nēē, ¹⁶ ameniwa Yinni Gusunō u gerua. U nēē, u koo de kōsa yu na Yerusalemuō kpa yu min tōmbu deema nge me tire ten gari yi gerua te wi Yudaban sina boko u gara. ¹⁷ Domi ba wi Yinni Gusunō deri, ma ba būnu turare dōw dokeamme bu ka win mōru seeya ka ben kookoosu kpuro. Yen sō tē, u ka Yerusalemuḡibu mōru mō, ya ñ maa suremō. ¹⁸ Adama Yudaban sunō wi u bēē gōrima, i nūn sōwō i nēē, ameniwa Gusunō Isireliban Yinni u gerua win wooda ye u garan sō. U nēē, ¹⁹ yēn sō wi, sina boko u nua Yerusalemuḡibu ba koo kōsa wa, bu nuki sankira kpa bu bu ḡem, ma gari yi, yi wi sina bokon ḡōru so, ma u tii kawa Yinni Gusunən wuswaaō u swī, u win yaberu nēnuu u karana, ²⁰ yen sōna u koo de wi, sina boko u ḡbi bōri yēndu sōw kpa bu nūn sike win baababan sikaō. Win nōni kun maa kōsa ye wasi, ye ya koo Yerusalemu deema.

Yosiasi u Gusunən arukawani dubia

ye u ka Isireliba bōkua

(I maa mēerio Bandun Gari II, 34:29-32)

Ma tən be, ba ḡōsirama ba sina boko gari yi kpuro sōwā.

23

¹ Yeniban biru, sina boko Yosiasi u gɔra bu Yudaba ka Yerusalemugibu guro gurobu mennama. ² Ma ba da s̄a yerɔ ka ȳaku kowobu ka Gusunɔn sɔmɔbu ka Yudaba ka Yerusalemugibu gesi kpuro, bibu ka guro gurobu. Ma ba bu Yinni Gusunɔn tire te garia, te ba wa mi. ³ Yera sina boko u da u ȳra mi u ra ȳre, u nɔɔ mwɛɛ teni kua Yinni Gusunɔn wuswaaɔ. U nɛɛ, kon Yinni Gusunɔ sw̄iwa kpa n win woodaba ka win yiirebu ka ye u gerua kpuro mɛm nɔɔwa ka nɛn ḡru kpuro. Kpa n wa n tire tenin gari nɛnɛ. Ma tɔn ben tii ba wura mɛ.

Yosiasi u s̄a tukunu yinasia

win tem s̄ɔ

(I maa mɛɛrio Bandun Gari II, 34:3-5)

⁴ Ma u dera ȳaku kowo tɔnwerɔ Hilikiya ka ȳaku kowo be ba tie ka be ba s̄a yerun kɔnnɔ k̄su ba b̄u ni ba m̄ Baali ka Asitaaten s̄a ȳanu ka ye ba ra ka kperi s̄a gura ba yara s̄a yee ten min di. Ma ba da ba nu d̄ɔ meni Yerusalemun biruɔ, Sedoronin wɔwaaɔ. Ma ba nin torom gura ba ka da Betɛliɔ. ⁵ Ma u maa ȳaku kowobu gira, be Yudaban sinamba gɔsa bu ka turare d̄ɔ doke ȳaku yenu s̄ɔ ni ba kua Yerusalemuɔ ka yen baru kpaanɔ, ka Yudaban wusɔ. Ma u maa b̄u wi ba m̄ Baalin ȳaku kowobu gira ka maa be ba suru ka s̄ɔ ka kperi s̄amɔ. ⁶ U maa dera ba bw̄aroku ge ba kua Asitaaten s̄ɔ yara s̄a yerun di. Ma u gu yara Yerusalemun di u gu d̄ɔ meni Sedoronin wɔwaaɔ. Ma u gen torom sua u wisi mi ba ra t̄mbu sike. ⁷ Yera u maa dia ye k̄suka mi ba ra sakararu ko b̄u s̄arun s̄ɔ. Miya maa kurɔbu ba ra ȳanu wesi b̄u wi ba m̄ Asitaaten s̄ɔ.

⁸ U dera Yinni Gusunɔn ȳaku kowoba na saa Yudan wusun di, ma ba s̄a yee nin mi ba ra turare d̄ɔ doke gungunu w̄llɔ k̄suka saa Geban di n ka girari Beri Sebaaɔ.

Meya ba maa bũu sãa yee ni nu wãa wuun gbãra kənnən nəm dwarə kəsuka, Yosue wuun sunən dii kənnən bəkuə. ⁹ U ñ dere gunguu nin yãku kowobu bu yãkuru ko Yinni Gusunən sãa yerə Yerusalemuə. Adama u dera ba pɛɛ ye ba ñ seeyatia doke dimə ka begibu sannu.

¹⁰ Ma u maa dera ba sãa yee te ba m̀ Tofeti kəsuka Hinəmun wəwəə. Kpa bu ku raa maa ka ben bibu yãku d̄ə mwaararugiru ko mi, bũu wi ba m̀ Mələkun s̄.

¹¹ Ma u dera ba bwāroku ni nu ka dumi weenɛ kəsuka ni Yudaban sinamba ka na bu ka s̄ə s̄a. U maa kəkɛ ye dumi gawe d̄ə mənɪ ye ba ra dendi bu ka s̄ə wi s̄a. Yeniba kpurowa ya raa wãa sãa yerun kənnəwə, Netani Melekin yenun bəkuə. Netani Meleki wi, u sãawa sina bokon səm kowobun wirugii. ¹² Yosiasi u dera ba bũu tura ni Yudaban sinamba raa kua Akasin dirun gidambisan wəllə kəsuka ka ni Manase u kua sãa yerun yaari yiru ye s̄ə. Ye Yosiasi u nu kəsuka u kpa, u dera ba nin yanim gura ba wisi Sedoronin wəwəə. ¹³ U dera ba maa bũu sãa yenu kəsuka ni Saloməə u kua Yerusalemun s̄ə yari yerə Olifin guurun s̄ə yɛsan nəm dwaru gia. Miya ba ra Sidonigibun bũu wi ba m̀ Asitaate s̄a ka Məabuban bũu wi ba m̀ Keməsi ka maa Aməniban bũu wi ba m̀ Milikəmu. ¹⁴ Ma u ben bwārokunu kəsuka u maa dera ba d̄a ye wuka ye ba raa gire Asitaaten s̄. Ma u ka təmbun kukunu yen wərusu kərua.

Yosiasi u sãa tukunu yinasia

Isireliə

(I maa mɛɛrio Bandun Gari II, 34:6-7)

¹⁵ U maa dera ba tura te ta wãa Beteliə kəsuka ka bũu tura te Yeroboamu Nəbatin bii u kua, wi u Isireliba doke toranu s̄ə. Yen biru u tu d̄ə mənɪ muku muku, ka sere maa d̄a ye ba gira Asitaaten s̄.

¹⁶ Ye Yosiasi u sīira u mæera guu ten wǎllǎ, yera u wa sika wee. Ma u gǎra bu da bu tǎn be ba sikua min kukunu sikiamā. Ma u kuku ni dǎǎ doke Betelin būu turaru mi, u ka yǎku yee te disi doke mɛ Gusunǎ u gerua saa win sǎmǎn nǎǎn di. ¹⁷ Saa yera u maa bikia u nɛɛ, waran sikira na waamǎ mini.

Ma wuu gen tǎmbu ba nǎn wisa ba nɛɛ, Gusunǎn sǎmǎ wi u na saa Yudan di u ye a yǎku yee te kua minin gari gerua, win sikira mi.

¹⁸ Ma sina boko u nɛɛ, i tu derio goo u ku raa win kukunu baba.

Nge mɛya ba ka durǎ win kukunu deri, ka sere maa Gusunǎn sǎmǎ wi u na Samarin diginu.

¹⁹ Yosiasi u maa dera ba būu dia ye Isireliban sinamba bana kǎsuka, ben tem mɛ kpuron wuu marosǎ. Domi yera ba ka Yinni Gusunǎn mǎru seeya. U būu dia ye kǎsukawa mam mam nge mɛ u kua Beteliǎ. ²⁰ U būu nin yǎku kowǎbu go nin turanǎ mi ba ra nu sǎ. Ma u tǎmbun kukunu dǎǎ meni tura nin wǎllǎ.

Yen biru u gǎsira u wura Yerusalemuǎ.

Yosiasi u Gǎǎ sararibun

tǎǎ bakaru kua

(I maa mæerio Bandun Gari II, 35:1,18-19)

²¹ Yosiasi sina boko u win tǎmbu kpuro wooda wɛ u nɛɛ, i bɛɛn Yinni Gusunǎ Gǎǎ sararibun tǎǎ bakaru diiyo nge mɛ ba yorua win woodan tireru sǎǎ. ²² Ma ba tǎǎ baka te di ta kera te ba ra raa di saa kparobun waatin di n ka girari sinam be ba nǎn gbiiye kpuron waati sǎǎ Yudaǎ ka Isireliǎ. ²³ Yosiasi u kuawa wǎǎ yendu yiru sari bandu sǎǎ, saa ye ba tǎǎ baka te di Yerusalemuǎ.

Ye Yosiasi u maa kua

(I maa mæerio Bandun Gari II, 35:20-27; 36:1)

²⁴ Yen biru Yosiasi u dera ba gəri sokobu ka səröbu go. Ma u maa dera ba bwāaroku ni ba m̀ Terafimu kam koosia ka sere maa b̄ūu tura ni nu wāa Yerusalemuə ka Yudan temə. U yeni kuawa bu ka woodan tire te yāku kowo Hilikiya u wa Yinni Gusunən sāa yerə mem nəəwa.

²⁵ Sinam be ba Yosiasi gbiiye, ben goo sari wi u Yinni Gusunə sāwa nge wi ka win ḡōru kpuro, ka win bwēra kpuro, ka win dam kpuro nge mē Məwisin wooda ya gerua. Məya maa win biru sunə goo sari wi u kua nge mē.

²⁶ Adama ka mē, Yinni Gusunən mərū kun sure ye u Yudaba seesi, k̄sa ye Manase u kuan s̄. ²⁷ Ma u nē, kon Yudaba kua nge mē na Isireliba kua. Kon bu gira nən wuswaan di, kpa n Yerusalemu wuu ge na raa ḡsa mi deri, ka sere maa sāa yee tèn mi na nē, ko na n da tii s̄si.

²⁸ Ye Yosiasi u kuan sukum ye kpuron gari yi yorua Yudaban sinambun faagin tireru s̄. ²⁹ Yosiasin waati ye s̄, Egibitin sina boko wi ba m̀ Neko, u seewa s̄ teeru u Asirin sina boko tabu somiru d̄ daa te ba m̀ Efaratin bera gia. Ma sina boko Yosiasi u seewa u da u ka n̄n tabu wəri. Ye Neko u n̄n wa, yera u dera ba n̄n go Mēgido.

³⁰ Ma Yosiasin tabu kowobu ba win goru sua ba kp̄ē win tabu kēkē s̄ ye dumi gawe, ba ka na Yerusalemuə. Ba n̄n sika win siki wərū. Yera ba win bii Yoakasi sua ba bandun gum tāre, u kua sunə win tondon ayerə.

Yoakasi

u kua Yudaban sina boko

(*I maa mēerio Bandun Gari II, 36:2-4*)

³¹ Yoakasi u m̄wa w̄s̄ yenda ita saa ye u bandu di. Ma u kua suru ita ban te s̄, Yerusalemuə. Win meron ȳsira Hamutali Yeremin bii, wi u wāa Libina. ³² Yoakasi wi, u n̄ kue dee dee Yinni Gusunən wuswaa. K̄sa ye win sikadoba ba raa kua, yera u kua mam mam. ³³ Ma Neko

Egibitin sina boko u nùn mwa u bøkua u ka da Ribilaᵋ Hamatin temᵋ. Nge meya u ka nùn bandu yara. Ma u Yudaba sii geesun kilo nərᵋbun suba ita (3.000) bure ka wuran kilo tena.

³⁴ Ma u Eliakimu Yosiasin bii bandu wē. Yera u nùn yīsi kpaaru kã Yoyakimu. Ma u ka Yoakasi da Egibitiᵋ. Miya u gu. ³⁵ Yoyakimu u Egibitin sunᵋ sii gee si wē ka wura ye. Adama u win tem tᵋmbu sii geesu ka wuran geeru burewa n ka turi gee te Egibitin sunᵋ u bikia.

Yoyakimu u kua Yudaban sina boko

(I maa mērio Bandun Gari II, 36:5-8)

³⁶ Wᵋᵋ yenda nᵋᵋbuwa Yoyakimu u mᵋ sanam mē u bandu di. Ma u kua wᵋᵋ wᵋkura tia ban te sᵋᵋ. Win meron yīsira Sebuda, Pedaya Rumagiin bii. ³⁷ Yoyakimu wi, u n̄ kue dee dee Yinni Gusunᵋn wuswaaᵋ. Kᵋᵋsa ye win sikadoba ba raa kua, yera u kua mam mam.

24

¹ Yoyakimun waati sᵋᵋra Nēbukanēsa Babilonin sina boko u Yudaba wᵋri u bu taarewa wᵋᵋ ita. Yen biru ba nùn seesi bu ka tii yina. ² Adama Yinni Gusunᵋ u dera Babilonin tabu kowobu ka Sirigibu, ka Mᵋabuba, ka Amᵋnigibu, ba Yoyakimu wᵋri bu ka Yudaba kpeerasia nge mē u gerua saa win sᵋmᵋbun nᵋᵋn di. ³ U yeni kuawa u ka Yudaba gira win wuswaan di Manasen tora ni u kuan sᵋ. ⁴ Domi Manase wi, u taare sarirugibun yem yari mu koka Yerusalemun swē sᵋᵋ. Yeni kpuron sᵋna Yinni Gusunᵋ u n̄ bu suuru kue.

⁵ Ye Yoyakimu u kuan sukum ye kpuron gari yi yorua Yudaban sinambun faagin tireru sᵋᵋ. ⁶ Yeniban biru u kpuna u gu. Ma ba nùn sika win baababan sikaᵋ. Ma win bii Yoyakini u bandu kᵋsire kua.

⁷ Egibitin tabu kowobu ba ñ maa yarire ben tem di. Domi Babilonin sina boko u bu tem mwaari saa Egibitin daarun di sere n ka girari daa te ba m̀ Efaratio.

Yoyakini

u kua Yudaban sina boko
(*I maa m̄erio Bandun Gari II, 36:9-10*)

⁸ W̄õ yendu yiru sariwa Yoyakini u m̄ saa ye u bandu di. Win meron ȳisira Nehusita Elinatani Yerusalemugiin bii. ⁹ Yoyakini wi, u ñ kue dee dee Yinni Gusun̄n wuswaā. K̄õsa u kua mam mam nge m̄ win tundo u raa kua.

¹⁰ Saa ye s̄õra Babilonin sina boko Nebukanesaan tabu kowobu ba na ba Yerusalemu w̄ari ba ye tarusi. ¹¹ Ma wi sina bokon tii u na mi, u bu deema. ¹² Yera Yoyakini Yudaban sina boko u yara u Nebukanesaa wi senn̄ da ka win mero, ka win bw̄abu ka win sina asakp̄obu ka win yenun s̄õm kowobun wirugibu. Ma Nebukanesaa u n̄n mwa u piris̄õm doke. U yeni kuawa win bandun w̄õ n̄õba itase s̄õ.

¹³ Ma u s̄ã yerun arumani gura, ma u ten dendi ȳã ni Salom̄õ u kua ka wura k̄õsuka, ma u maa sina kpaarun arumani gura nge m̄ Yinni Gusun̄õ u gerua. ¹⁴ Ma u Yerusalemun wirugibu ka ben damgibu gura u ka da ben mi. Ben geera s̄ãawa t̄õmbu n̄r̄õbun suba w̄akuru (10.000). Ben gaba s̄ã sekobu gabu maa d̄ã d̄ãkobu. Bw̄ẽbw̄ẽebu t̄õnawa u deri. ¹⁵ U sina boko Yoyakini ka win mero ka win kur̄obu ka win yenun s̄õm kowobun wirugibu ka tem min damgibu kpuro gura u ka da Babiloniõ. ¹⁶ Tabu kowo be u gura ba s̄ãawa t̄õmbu n̄r̄õbun suba n̄õba yiru (7.000). Ma n̄õman s̄õm kowobu ba s̄ã t̄õmbu n̄r̄obu (1.000). Be kpuro ba s̄ãawa tabu dur̄õ w̄õruḡõba.

¹⁷ Yen biru u Matania kua sunə Yoyakinin ayerə. Ma u nùn yĩsiru kã Sedesiasi. Matania wi, u sãawa Yoyakinin tundon wəno.

Sedesiasi

u kua Yudaban sina boko

(*I maa mæerio* Yeremi 52:1-3 ka Bandun Gari II, 36:11-12)

¹⁸ Saa ye Sedesiasi u bandu di Yerusalemuə, u məwa wəo yenda tia. Ma u kua wəo wəkura tia bandu səo. Win meron yĩsira Hamutali Yeremi Libinagiin bii. ¹⁹ Sedesiasi wi, u n̄ kue dee dee Yinni Gusunən wuswaaə. Kəsa ye Yoyakimu u raa kua, yera win tii u maa kua mam mam.

²⁰ Ye kpuro ya koora yèn s̄ Yinni Gusunə u ka Yudaba ka Yerusalemugibu məru kua domi u k̄i u bu f̄era u k̄.

Ba Yerusalemu tarusi

(*I maa mæerio* Yeremi 39:1-7; 52:3-11)

Saa ye səra Sedesiasi u Babilonin sina boko seesi.

25

¹ Sedesiasin bandun wəo nəba nnese yen suru wəkurusen s̄o wəkurusewa Nəbukanesaa Babilonin sina boko u Yerusalemu wərima ka win tabu kowobu kpuro. Yera u win sansani gira yen bəkuə. Ma ba kuku yenu kua ba ka sikerena. ² Ma ba wuu ge tarusi sere n ka kua Sedesiasin bandun wəo wəkura tiase.

³ Saa ye səra ḡəra dam kua wuu ge səo. Wəo gen suru nnesen s̄o nəba nnese səo, ⁴ Babilonigibu ba Yerusalemun gb̄ara te yaba. Ma Yudaban sina boko ka win tabu kowobu ba duki yakura min di w̄kuru baa m̄ Babilonigii be, ba wuu ge tarusi. Yudaba ba yarawa saa kənnə ge ga w̄a gb̄araru yirun baa səən di, sina bokon saadiēn bəkuə, Yuudenin wəwan bera gia. ⁵ Adama Babilonin tabu kowo be, ba sina boko Sedesiasi naa sw̄i.

Ma ba nùn naamwε Yerikon wəwaa. Yera win tabu kowobu ba yarina ba nùn deri. ⁶ Ma ba nùn mwa ba ka da Babilonin sina bokon mi Ribilaə. Miya ba nùn siri. ⁷ Ba win bibu sakira win wuswaaə. Ma ba win tiin nəni wəwa. Yen biru ba nùn bəkua ka sii gandun yəni yiru ba ka da Babiloniə.

Ba Yerusalemun tən be ba tie

yoru mwεεra

(Imaa mεerio Yereimi 39:8-10; 52:12-30 ka Bandun Gari II, 36:17-21)

⁸ Nεbukanεsaan bandun wəə wəkura nəəbu ka nneεe səə, yen suru nəəbusen səə nəəba yiruse səəra Nεbusarada wi u sāa Babilonin sina bokon kəsobun wirugii u na Yerusalemuə. ⁹ Ma u Yinni Gusunən sāa yeru dəə meni ka Isireliban sina kpaaru, ka dia ye ya gesi wā kpuro. Ye ya sāa damgibun dia u dəə meniwa. ¹⁰ Tabu kowo be ba nùn swii ba Yerusalemun gbāraru kəsuka.

¹¹ Ma u Isireli be ba tii wε ka be ba tie gura u ka doona. ¹² Adama u mεera be ba bwεεbwεeru bo, ma u be deri Yerusalemu mi, bu ka gbea wuku, kpa ba n resem səmburu mə.

¹³ Babilonin tabu kowo be, ba Yinni Gusunən sāa yerun gbere ye ba kua ka sii gandu kəsuka, ka yen yəratii ka sere maa boo sii ganduguu gə səə ba ra nim doke. Ma ba sii gan ni kpuro gura ba ka da Babiloniə. ¹⁴ Ma ba maa ten dendi yānu gura ni ba kua ka sii gandu. Niya gbεε ni ba ra ka torom gure, ka kaatonu ka wobunu ka nəri. ¹⁵ Kəsobun wirugii wi, win tii u ten doo sua ka ten gbεa ye ba kua ka wura ka sii geesu, ¹⁶ ka sere sāa yerun gbere yiru ye, ka boo ge, ka yəratii yi. Dendi yāa sii gandugii ni Saloməə u kua kpuro, niya ba gura. Goo kun kpε u nin bunum geeru gari. ¹⁷ Domi gbere yen tian gunum mu sāawa gəm soonu yendu yiru sari. Ma ba yen wəllə sii gandu səndi

nge furə, gəm soonu ita. Yen biru ba furə ge buraru koosi nge mangon marum. Ba ye kpuro kuawa ka sii gandu. Nge meya ba maa yiruse kua.

¹⁸ Kōsobun wirugii wi, u yāku kowo tənwero Seraya mwa, ka win yiruse Sofoni, ka sere maa tambu ita be ba sāa yerun kənnə kōsu. ¹⁹ Yen biru u tabu kowobun wirugii goo mwa ka tambu nəɔbu sina bokon bwāabu səɔ, ka sere tabu sunən tire yoro wi u ra tambu soogeru mwe, ka sere maa dangibu gabu tambu wata be ba tie wuu ge səɔ. ²⁰ Be kpurowa u sua u ka Babilonin sina boko daawa Ribilaə. ²¹ Ma Babilonin sina boko wi, u dera ba bu so ba go Ribila mi, Hamatin temə.

Nge meya ba ka Yudaba gura ba ka da tem tukumə sere mi n toma.

Ba Gedalia kua

Yudaban tem yēro

(I maa mæerio Yeremi 40:7-41:18)

²² Yen biru Babilonin sina boko Nəbukanešaa u Gedalia Akikamun bii Safanin debubu kua Yuda be ba tien tem yēro. ²³ Saa ye tabu kowobun wirugii be ba tie Yudaə ka ben tambu, ba nua ma Babilonin sina boko u Gedalia kua ben tem yēro, yera ba seewa ba da Gedalia win mi Misipaə. Wirugii beya Isimeeli Netanian bii ka Yokanani Karean bii ka Seraya, Tanumeti Netofagiin bii ka Yaasania Maakagiin bii. ²⁴ Yera Gedalia u gerua ka bōri u nεε, i ku Babilonin sinam ben berum ko. I sinə sēε besen tem mε səɔ kpa i ben sina boko wi sā. Ì n kua mε, i ko i dobu nə.

²⁵ Adama wəɔ gen suru nəɔba yiruse səɔ, Isimeeli Netanian bii Elisaman debubu, wi u sāa sina bii u na, wi, ka tambu wəkuru gabu ba Gedalia go, ka Yudaba gabu ka maa Babilonigii be ba wāa ka wi. ²⁶ Ma Yuda be ba tie saa ben wirugibun di sere ka bwēεbwēεbə, ka ben

tabu kowobun wirugii be, ba seewa ba kpikuru sua ba da Egibitiᵛ. Domi ba Babilonigibun berum mᵛ.

Ba Yoyakini yara piriᵛm di

(I maa mᵛᵛriᵛ Yeremi 52:31-34)

²⁷ Ye ba Yoyakini Yudaban sina boko mwa ba ka da Babiloniᵛ, yen wᵛᵛ tᵛna ka nᵛᵛba yiruse sᵛᵛra Efili Mᵛᵛrodaki u bandu di Babiloniᵛ. Wᵛᵛ gen suru wᵛkura yirusen sᵛᵛ yᵛnda nᵛᵛbu ka yiruse sᵛᵛra u Yoyakini wi yara piriᵛm di. ²⁸ U ra ka nᵛn gari ko ka kᵛru. Ma u nᵛn aye bᵛᵛᵛᵛᵛᵛᵛ wᵛ. Win aye te, ta sinam be ba yoru dimᵛ Babiloniᵛ kpuroginu kere. ²⁹ Babilonin sina boko wi, u dera ba Yoyakini yᵛa kpaanu sebusia dᵛma te u nᵛn yara piriᵛm di. Sanna ba ra di sere Yoyakini u da u ka gu. ³⁰ Yᵛn bukata u mᵛ kpuro sina boko wi, u ra nᵛn wᵛwa baadomma sere ka win wᵛarun tᵛru kpuro sᵛᵛ.

Bibeli Gusunɔn Gari

The Holy Bible in the Baatonum language of Benin, also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 26 Jun 2019

00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8